

MAGYAR LAJ

T. „Otthon” Irók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9-11.

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.
Főv. lapjelszám:
Trib. Bihor III. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főmenedzser: dr Gyártás Elemér

Az angol alsóház 336 szóval 114 ellenében bizalmat szavazott a müncheni egyezményért Chamberlain kormányának

Végetért a külügyi vita. — A házat november elsejéig
einapolták

Londonból jelentik: Az alsóház csütörtöki ülésén 313 szavazattal 150 ellenében elfogadták a kormánynak azt a javaslatát, hogy az alsóház üléseit november 1-ig napolják el. Ezután folytatták a külügyi vitát.

Az egyik konzervatív párti képviselő felszólalásában hangoztatta, hogy Csehszlovákia a müncheni egyezmény folytán távolról sem szenvedett annyit, mint amennyit akkor szenvedett volna, ha a háború kitört.

Miss Wilkinson munkáspárti képviselőnő heves támadást intézett a konzervatív pártiak

ellen. Konzervatív körökben — úgymond — azt is hallotta, hogy a német légi haderő erősebb, mint az angol, francia és szovjet légi haderő együttvéve.

Mac Dowern ellenzéki független párti képviselő kijelentette, hogy bár nem helyesli a Chamberlain-kormány rendszerét, mégis magát Chamberlaint a háború elhárításáért csak dicsérni tudja. Idézte a biblia szavait: „*He-lyesen cselekedtél, te jó és hűséges szolgáló.*”

A képviselő szavait a kormánypárt viharosan megtapsolta.

Chamberlain vallomása lelkiismereti nagy tusájáról

A vitát Attlee őrnagy, az ellenzéki munkáspárt vezére zárta be. Beszédében diktatori módszerek alkalmazásával vádolta Chamberlaint. Végül a miniszterelnök szólalt fel és többek között a következőket mondotta:

— Gyávasággal, gyengeséggel, önteltséggel vádoltak meg. Vádoltak azzal is, hogy a háború szélére sodortam az országot. De senki sem tartotta szükségesnek a javamra írni, hogy vissza is rántottam onnan! Nekem,

magamnak kellett kimondanom az igent és a nemet. Magamnak kellett döntennem honfitársaim sorsa felett. Hogy mit éltem át ezekben a percekben, el sem mondhatom.

— Az én koromban az ember már közömbös a bírálat és rágalom iránt és csak lelkiismeretére hallgat. Meggyőződése, hogy helyesen cselekedtem. A mai háború mingyárt a békés polgárookra sújt le, még pedig saját otthonukban. Ezt csak akkor kockáztathatjuk meg, ha kétségtelen, hogy élet-halálért kell harcolnunk. Münchenből való hazatérésem óta több, mint huszezer köszönőlevelet és táviratot kaptam. Azokkal szemben, akik azt állítják, hogy helytelenül cselekedtünk, én azt mondom, hogy megmentettük Csehszlovágot a megsemmisüléstől és mint új államnak, új életlehetőséget adtunk. Területeket, erődket elvesztett ugyan, de fejlesztheti nemzeti létét Svájcéhoz hasonló semlegességben.

Nem lesznek általános választások. — A bizalomszavazás lefolyása. Eden volt külügyminiszter tartózkodik a szavazástól

Chamberlain a továbbiakban elmondotta, hogy nem akar most általános választásokat kiírni, mert a megkönnyebbülés érzését és az örömet, melyet a müncheni határozat keltett, nem akarja pártérdekekre felhasználni.

— Ami a munkáspárt által sürgetett világegyeztetésről illeti, — folytatta — azt hiszem, hogy jobb egyáltalában nem hívni össze értekezletet, mint olyan értekezletet összehívni, mely kudarcba fullhat. Amíg nem tudjuk biztosan, hogy az összes hatalmak résztvennének egy ilyen értekezleten, addig nem volna célszerű az értekezlet összehívása. A fegyverkezést folytatjuk, sőt meggyorsítjuk. Hiszek benne, hogy biztosíthatjuk a békét nemzedékünk élet-tartama idejére, de ennek nem az egyoldalú le-szerelés volna az egyedüli helyes módja.

Chamberlain beszéde után megtörtént a szavazás.

Az alsóház 336 szavazattal 114 ellenében

elfogadta a Chamberlain-kormány bizalmi indítványát és ezzel bizalmat szavazott a kormánynak. A baloldalon hat pacifista képviselő tartózkodott a szavazástól és nem szavazott a kormány ellen. Nem szavazott ellene négy szélsőbaloldali független munkáspárti sem. A kormánypárton viszont 18 képviselő tartózkodott a szavazástól, köztük Eden volt külügyminiszter.

A londoni City tanácsa elhatározta, hogy Chamberlaint London diszpolgárává választja.

Lord Runciman lesz az új tengerészetiügyi miniszter

Londonból jelentik: Az Evening Standard értesülése szerint lord Runcimant megbízták a Duff-Cooper lemondásával megüresedett tengerészeti minisztérium vezetésével.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Benes bukása

Irta: Arvay Árpád

Most már nem államfő többé, egyszerű polgárrá lépett vissza, amilyen még kb. 10 millió van a megmaradt Csehszlovákiában. Most már lehet ő róla is írni és oda lehet állítani a kiméltetlen vizsgálódás Juppiter-lámpái elé.

Benes Eduard kivonult a Hradzsinból, az elnöki zászló alábukott a történelmi épületről és alátűnésével nemcsak a cseh köztársaság legnagyobb rangú tisztviselőjének állásából való távozását jelentette, hanem utolsó lendült egy befejezett, köddé porlott történelmi korszak felett is.

Azt az államalakulatot, amelyet két egyszerű prágai tanár álmodott meg és mesterkedett össze, a müncheni Vezérház tanácskozási termében született nemzetközi egyezmény eltörölte és helyébe lehetőséget nyújtott az új, biztosabb alapokon emelkedő Csehszlovákia felépítésére. Benes mesterkelt fölépítési állam-gépezete nem tudta kiállni a történelem iramát, összeomlott az első megrázkódtatásra, mint minden más alkotás, ami szerkezeti hibákkal készül.

Új Csehszlovákiát kell felépíteni, amelynek fundamentumát a gyűlölködés és kapzsiság futóhomokja helyett a becsület, nemzetközi együttműködés betonjából a jogos területi terjeszkedés vastraverzei közé kell helyezni. Benes távozásával az új felépítés lehetőségei csak szaporodtak. Az új elnök, akinek lobogóját a cseh alkotmány értelmében két héten belül fel kell húzni a Hradzsin tornyára, zavartalan, teljes lendülettel foghat hozzá az európai lelkiismeret ítélőszéké által kijelölt igazságosabb Csehszlovákia felépítéséhez. Az igazi alapító az lesz, aki az adott körülmények között és a való keretek szemmeltartásával ezt az új országot megteremtí és életképesé teszi.

Benes bukásában semmi tragikus vonást felfedezni nem lehet. Ebben a furcsa, mai korban, melyet a későbbi történészek bizonyára a „diktátorok korának” fognak nevezni, ő is egy akart lenni azok között a nagy férfiak között, akik egyéniségük varázserejével újjáformálják, hatalmassá teszik, kiterelbelyesítik nemzetüket. De Benes elszámította magát. Neki csak ideig-óráig — a történelem számára húsz év csak egy röpké perc! — sikerült felszínen maradnia és ezalatt sem fordította idejét arra, hogy eredményeket mutasson fel vagy az elért eredményeket megtarthassa. Természetes, hogy ilyenformán rokonszenvet sem tudott szerezni magának még saját népe részéről sem. A müncheni egyezmény nyilvánosságra juttása után lefolyt prágai tüntetések igazolták legjobban, hogy Benes nagyon jól tette, ha eltorlaszolta, láncsal és vasakkal záratta le és erős fegyveres gyűrűvel védette lakóhelyét. A prágai utca számára azokban a napokban olyan kihívó dühítő jelenségként sötétlett fel az elnöki lakásul szolgáló Hradzsin, mint a francia forradalom tömegei előtt a Bastille, amelyet meg kellett rohanni és le kellett rombolni, hogy ne maradjon gyászos emléke sem.

Benes uralmát ez az önként feltörő népi vihar söpörte el végkép és visszavonhatatlanul.

MEG LÁBAIT!

Lábbántalmi 10 perc alatt
megenyhülnek ebben a
gyógylábfürdőben.

A minden napi kemény munka után lábai pi-
mentésére, a gyulladások és daganatok eny-
hítésére, a tyukszemek és bőrkeményedések
feláztatása céljából öntsön egy maréknyi Sal-
trates Rodell-t lábfürdőjébe. A meleg vízzel
érintkezésbe jutott Saltrates Rodell-ből felsza-
baduló oxigen behatol a gyulladt bőr szöve-
teibe, helyreállítja a megzavart vérkeringést.
Az oxigen jótékony természetű élénkítő hatása
folytán a bőr felhívul, a láb lelohal és annyira
megegyesül, hogy kényelmesen járhat kisebb
cipőben is. A legerősebb tyukszem is annyira
megpuhul, hogy pusztá kézzel gyökerestül el-
távolíthatja. Még ma este áztassa be lábait egy
Saltrates lábfürdőbe! Saltrates Rodell kapható
minden gyógyszerárban és drogériában. Cse-
kély költség, garantiált eredmény!

CONIOSI — 10.000 propaganda csomagot dobunk piacra
30 lejes reklám árban. Kiszármaztatás még ma vásároljon egy
csomagot! Lakátszámsági szempontokból vásároljon rendszeres cso-
magot, vagy dupla családi csomagot!

Pedig ő nem akart elmenni. Még a történelmi
megrázkódtatás után is, a változott hatalmi és
politikai viszonyok között is, melyek pedig
egész élete munkájának megsemmisülését jelen-
tették. Görcsösen ragaszkodott az elnöki szék-
hez. Pontosan úgy, mint minden alacsony sors-
ból származó ember, akit megbabonáz, a való-

A kis tekintetes

Iria: Wallshausen Eva

Ugy volt, hogy Jóska tán a legnagyobb ur
a tanyán. Ha kellett, parádés kocsi volt, ha kel-
lett, inas, fehérkesztyűsen, de úgy is esett, hogy
a disznóólésnél segített. A nagyságos ur, akinek
ez volt a kedves tanyája, megbecsülte Jóska-t és
valahányszor itt vadászott pár száz lelt nyomott
a markába. Jóska vadászni is tudott. Meg bu-
totra faragni is. Két ágat, szekrényt, meg locát
faragott, mindenki bámulta. De ez már akkor
történt, hogy megházasodott. A faluból hozott
asszonyt: szeplőset, igenkékszeműt, kevésbeszédűt.
Rozinak hívták. Aztán megszületett a Kis-
rozi. A második gyereket elvitte a vérhas. Így
esett, hogy Kisrozi volt a Jóska egyetlenje.

— Az én egykém! — mondogatta és paskolta
a Kisrozi kövér kis combjait. Bánta nagyon a
dolgát, mert a tanyában mindenütt ő-tal gyere-
ket volt, meg attól feljebb. Vasárnaponként úgy
zsibongtak a pulyák a kocsiszín körül, mint a
tetőn a verebek.

— Hát te tűzbe estél? — mondták Kisrozinak
és huzkodni kezdték a piros haját.

— Piros a hajad. Meggyújtod a kazlat.
— Zsidólyány, zsidólyány, vereshaju boszor-
kány... — Nevettek, körbentáncoltak és Kisrozi
bögött.

Előjött Jóska és a pulyák közé cserdített:
— Elmenjetelek...

Azok futottak, de az istállón túl újra rikol-
tozni kezdtek, hogy piros-haju zsidólyány.

Igen sirt a kislány. Jóska-nak is nehéz volt a
melle. De csak nem értette, honnan a fenéből

ságos helyzettel szemben vakká tesz a hatalom
fénye.

De semmi sem tarthat örökké és a törté-
nelem fizikai tényezői közül épen a hatalom a
legingadozóbb összetevő. Most a hatalom,
amelynek pedig oly hű szerelmese volt Benes,
véglegesen kicsúszott kezéből és a Hradcsin
kapuja nagyot dördülve egyszersmindenkorra
becsapódott háta mögött. Az ősi vár falára
pedig az idő felírta: *Benes és szelleme uralko-
dott 1918—1938-ig...*

Ne tessék félreérteni, szándékosan tesszük
húsz esztendőre Benes uralmát. Pedig az is
igaz, hogy még nem is egészen három évet töl-
tött csak a cseh köztársasági elnöki székben.
Most december 18-án lenne kerek három éve,
hogy megválasztották. Ő azonban ezt a harmad-
ik évfordulót ebben a magas méltóságban,
már nem tudja elérni.

Valójában Benes kerek húsz évet uralko-
dott a csehszlovák állam összetartó népei fö-
lött. Az 1918 évi október 10-én proklamálták
Párizsban Csehszlovákia függetlenségét és a
megalakuló első csehszlovák kormányának Be-
nes lett a külügyminisztere. Ettől a perctől
kezdve minden úgy történt, ahogy Benes akarta.
A párizsi béke megszerkesztésének két éve
alatt, a háború utáni elrendezés elkövetkező
válságos, viharokkal és megpróbáltatásokkal
teli idején Benes mindig a kérlelhetetlen, irgal-
mat nem ismerő, hatalmi viszonyokra épített
politikát képviselte. Eszközben, módszerben
sohsem változott, egyetlen feladatot ismert
csak! Nagyzó és gögös terveit mindenáron
kivitelezni! Csak győzni szeretett. De győzel-
meit mindig úgy intézte, hogy abból másokra
megaláztatás és keserű dac fakadjon.

Bukásának igazi oka itt keresendő. Nem
kell rajta csodálkozni, ha mások is a megalá-
zására törekedtek, akiket előbb ő alázott és té-
pázott meg. Olaszország nem felejtette el ne-
ki, hogy azon a népszövetségi ülészakon, ami-
kor Olaszországot nemzetközi blokad alá he-
lyezték, épen Benes elnökölt a genfi „békepa-
lotában”. Magyarország nem bocsáthatja meg
azt a sorozatos megaláztatást, amit Benesnek
vagy az ő mesterkedéseinek köszönhet, a hit-
leri Németország pedig nem tűrhette, hogy ha-
tárai térszomszédágában működő Benes
Eduárd jóindulatú támogatásával a Közép-
Európa bolsevizálására Prágában felállított agi-
tációs központ.

Minden megalapozatlan nagyság magában

szedte az ő lánya a veres haját? Ugy viritott a
selymes arca körül, mint a pipacsokszorú. Az
asszony emlékezett, hogy a nagyanyjáról mesél-
ték, veres volt. Mindig kendőt hordott a fején, ő
bizony már nem tudná megmondani: volt-e haja
és ha volt, fehér volt-e, piros-e?

Vigasztalták a Kisrozi-t:

— Arany a te hajad, lelkeim, ki mondja, hogy
veres? Lásd, a tűkör is azt mutatja, arany, mint
az angyalé az oltárnál.

De aztán megint csak került szomszéd, vagy
koma, aki megveregette a Kisrozi képét, hogy te
kis zsidó, hát mikor mész iskolába?

Komorán faragta a cifraládát Jóska, mert
odabent a kislány sirt az anyjának. A cifraláda
a fiatalurnak készült, vagyis a feleségének, akit
valahonnan messziről akart hozni, ide a tanyára.
A régi kastélyt kimeszelték, parkettázták a szo-
bákat, aztán hat szürkén mentek a tekintetesék
elé. Így hívták a fiatal gazdát, az öreg az nagy-
ságos maradt, igaz, hogy városban lakott, nem
tanyán.

Szép kis barna asszony szállt ki a kocsi-
ból, sok szőr volt a kabátján és a tanyasiak össze-
sugtak, hogy meztelláb van, mert olyan haris-
nyát viselt, nem is látszott rajta. Cukrot hozott
a gyerekeknek és kicsit furesán beszélt magya-
rul. De megszerették.

Egyik évben, míg úton volt az ura, uszodát
csináltatott a tanyasi pulyáknak, nagy gödör, a
széle kirakva kék és sárga kövekkel és körül
oszlopok álltak, hogy rózsá fusson rájuk. De a
víz nem tudott jól lefolyni, benyálasodott, aztán
első héten ráhajtották a ludat, meg a kacsát, —
Később a disznók is jöttek az oszlopokhoz dörgö-
lőztek. Jó volt az nekik nagyon. Pedig a kis
tekintetes gumijátékokat is hozott a gyerekek-

hordja a bukás magvát. Az államférfiú nagy-
ságának igazi alapja pedig egyedül a becsületes-
ség, őszinte jóindulat és az örök emberi célok-
kal való együthaladás lehet, amelynek szolgál-
latába kell állítani a nemzeti érdekeket is. Az
igazán nagy államférfi nemzetét szereti, azért
él, azért dolgozik s ha kell, azért hal meg. Be-
nes önmagát szerette csupán. Hütlenn lett népé-
hez abban a pillanatban, amikor a csehekét jó-
zan ésszel nem helyeselhető hatalmi törekvések
útvesztőire kényszerítette és még akkor sem
állt meg a meredély szélén, amikor már min-
denki tisztán láthatta, hogy a hatalmi gög esze-
veszett azágulásának zuhanás és nyaktörés
lesz a vége.

Benes olyat akart alkotni, amire emberi
erő nem képes. Újkori alkimista módjára cse-
hekből, szlovákokból, ruthénekből, németek-
ből, morvákából, lengyelekből, magyarokból
csehszlovák nemzetet akart kotyvasztani. De a
lombik a sok ellentétes erőfeszítésétől felrob-
bant és megsemmisítette a meg gondolatlan kí-
sérletezőt is.

Egyszerű a tanulság: ne helyezkedjék
szembe senki a természet törvényeivel. A né-
pek életének is megvannak a maga vegytani
szabályai. E szabályok ellenére keverni, ala-
kítani, vegyíteni nem lehet. Az alkímia ideje
lejárt magát. A világ pedig a népek természe-
tes fejlődésének, életképességük és erőnyük
hatóerejének érvényesülése által vágott csapá-
sokon halad a mindenkinek kijáró boldogulás
felé.

Trockij Csehszlovákia össze- omlásában Sztalin külpolitikája bukását látja

Coyoankából (Mexikó) jelentik: Trockij
egy lap munkatársának elmondotta, hogy Cseh-
szlovákia összeomlása egyuttal Sztalin öt év
óta folytatott helytelen külpolitikájának össze-
omlását is jelenti. Moszkva elgondolása,
hogy szövetségben kell tömöríteni a demokrata
államokat a diktatúrákkal szemben, születése-
kor halott ötlet volt. A francia-orosz szövetség
értéke legalább 75 százalékot vesztett és köny-
nyen meglehet, hogy elvesztje a megmaradó 25
százalékot is. A szovjetunióra súlyos csapást je-
lentett Sztalin véres tisztogatási hadjárata,
mely aláaknáztta a Sztalin-rezsimet is. A né-
met birodalom diplomáciájának sikerei nem-
sokára Sztalin diplomáciájának súlyos veresé-
gére fognak vezetni.

nek, tán nyolcvanát is: mindenki kapott egy szép
tarka gumikacsát. Na ez se tartott sokáig. Ki a
tűzön pukkadt szét, ki a gliediesián, csak az ma-
radt meg, amelyek a sublóra került, dísznek.

Mikor messzi útról hazajött a tekintetes úr,
éktelen nagy ordítást csapott, a szegény kicsi
asszony meg sirt, hogy az útra is kihallatszott.
Pedig az úr szerette a feleségét, de nagyon hir-
telen volt a természetje.

Azontul már nem épült se strandfürdő, se
más, — a kis tekintetes megint új dolgokon tör-
te a fejét. Ugy akarta, hogy segítsen a népen, de
az urának se kerüljön sokba a jóakarát. Elment
segíteni az asszonyoknak. De aztán szépen kér-
ték, hogy csak maradjon otthon. Akkor krémet
hozott nekik, azzal kenjék be este a kezüket,
hogy ki ne egye a sok munka.

— Eriggy azzal a bűdösséggel, — mondták
az emberek a feleségüknek, mert úgy szokták,
hogy azoknak a keze hagymás, vagy trágyaszagú
legyen.

Egy vasárnapon nagyon egyedül volt a kis
tekintetes, falusi urak jöttek, azokkal kártyáztak
az ura. A cselédházak közt sétálgatott és ha ar-
ra lődörgött egy szelíd malac, boldogan vakar-
gatta a hátát. Az árnyékok már elfeküdtek, rezs-
dás napfény ragyogott át a ruháján, — ahogy
jött az úton, mosolygott az emberek. Fekete ha-
jába margarétát tűzött és könnyű cipője meg-
vakult a portól.

Akkor rohant arra Jóska, vasárnapi kék
ingben és ölébe szorította a kislányát.

— Ne bőgj, eszem a lelkeket, — de szétverem én
ezt a bűdös pulyasereget, csak merjen bántani té-
ged, én egyetlen napraforgó virágom. Zsidó az
öreganyjuk, — na mér nem nevezsz már, hisz
azér csufolnak csak, mert irigyelnek.

A szlovákok Zsolnán elhatározták a csehekkel közös államszövetségben a független szlovák állam létesítését

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Pozsonyból jelentik: A szlovák autonómista néppárt a nemzetiségi tárgyalások folyamán memorandumot nyújtott át a prágai kormánynak, melyben leszögezte a szlovák követeléseket. A memorandum értelmében Szlovákiának a cseh állam keretében teljes önkormányzatot kell kapnia. A közös államszövetségben megmarad:

1. A köztársasági elnök, mint közös államfő.
2. A külpolitika.
3. A pénzügy.

Ezekben a közös ügyekben közös parlament dönt. A szlovákok követelik külön szlovák hadsereg felállítását szlovák tisztekkel és szlovák vezénylési nyelvvél.

A Havas-ügynökség jelentése szerint a szlovák néppárt (Hlinka hívei) zsolnai gyűlése csütörtökön kimondotta, hogy cseh és szlovák államszövetség formájában, az egykori osztrák-magyar monarchia dualizmusa mintájára kívánja a szlovák nemzet függetlenségét megvalósítani. A prágai kormánykörök hajlandók e szövetségi forma elfogadására.

Az új Sirovy-kormány Tiso dr.-t, a szlovák néppárt jelenlegi vezérét szlovák minisz-

terré nevezte ki s átadta neki az egész Szlovákia fölötti igazgatás vezetését. Tiso mellett Sidor szlovák néppárti képviselőt is miniszterre nevezték ki.

A zsolnai határozat közlése a pozsonyi rádióban

Pozsonyból jelentik: Dajcsik Jan, a szlovák néppárt főtitkára csütörtök este 10 órakor a pozsonyi rádióban felolvasta a Zsolnán elhatározott szöveget. A határozat bevezetésében kijelenti, hogy a köztársaság területén élő szlovákok érvényesítik az önrendelkezési jogot és

Benes elbúcsúzott volt hivatalnokaitól és vidéki birtokára utazott. A lemondott államfő pályafutása

Prágából jelentik: Benes, lemondott köztársasági elnök csütörtökön búcsút vett az elnöki irodák tisztviselőitől és tisztjeitől, majd délután 4 órakor elutazott Szemimovo-Ustí-i birtokára, Tabor közelében. Előzőleg feleségével Lanában megkoszorúzták Masaryk sírját.

Benes Ede, a cseh köztársaság lemondott elnöke 1884-ben született a cseh Kozlanyban. Parasztesalád gyermeke. A gimnázium után a prágai egyetemen tanul nyelvészetet, bölcsészetet és társadalomtudományt. Ebben az időben fogadja öt barátságába tanára, Masaryk, ki akkor már kezdett feltűnni a maga politikai törekvéseivel. Benes a prágai egyetem után Párizsban, a Sorbonne-on folytatja tanulmányait. Doktori érteke-

kéri a szlovák nemzeti egység nemzetközi elismerését.

— Szabadon akarunk élni, — szól a határozat, — saját akarataink szerint akarjuk intézni sorsunkat. Békében akarunk élni minden szomszédnemzettel Közép-Európában, — és harcolni akarunk a marxista és zsidó bomlasztó ideológia és erőszak ellen. Nyomatékosan tiltakozunk az ellen, hogy Szlovákia határait nélkülünk vonják meg. Követeljük a gyors demobilizálást. Haladéktalanul átvevessük a kormányzást és a végrehajtó hatalmat.

Sidor Lengyelországban tárgyal a szlovák függetlenség érdekében

Varsóból jelentik: A Pesti Hírlap tudósítójának értesülése szerint Sidor szlovák néppárti képviselő, a Hlinka-párt egyik vezető tagja Varsóban van és a cseh helyzetről folytat tárgyalásokat. Hír szerint a lengyel részről biztosították Sidort arról, hogy Lengyelország a legnagyobb rokonszenvvel kíséri a szlovák függetlenségi mozgalmat.

zése már az ő jövőendő politikai működése gondolatkeréből való. Az értekezés címe: „Az osztrák probléma és a cseh kérdés.” Egyetemista korában több napilap és folyóirat munkatársa volt. 1909-ben újra Prágában van, mint a kereskedelmi főiskola tanára. 1912-ben a prágai egyetem, egy évvel később a műgyetem tanára.

Tanári működésével egyidejűleg politikai téren is tevékenykedik. 1914-ben Masaryk külföldre indul a cseh kérdés nemzetközi előkészítésére. Ebben az időben Benes lesz az összekötő kapocs közte és a prágai cseh ösztöndíjak között. 1915-ben kizárják az országból és előbb Genfben, majd Párizsban állapodik meg. A cseh nemzeti mozgalomnak akkor két főhadiszállása volt: az egyik Londonban Masaryk vezetése alatt, a másik Párizsban Benessel az élén. Még volt egy harmadik fontos állomás is, még pedig Amerikában, hol Ossusky tevékenykedett különös buzgósággal a mozgalom pénzalapjának előteremtésén. A begyűlt pénzeket Benes kezelte, ki a Párizsban alakult cseh nemzeti tanács titkára lett. Benes ekkor „Cseh nemzet” címen folyóiratot is szerkesztett (a „csehszlovák” nemzet fogalma csak később alakult ki) és 1916-ban kiadta hírhedt röpiratát: „Detruisez l'Autriche-Hongrie (Romboljátok le Ausztria-Magyarországot).” Összekötötést teremtett az összes külföldi cseh kolónikákkal. A szövetséges hatalmaknál minden követ megmozgatott azért, hogy nemzeti tanácsukat hivatalosan is cseh kormánynak ismerjék el. 1918-ban ezt el is érte. Benes lett a külügyminiszter. A békeszerződések megkötésénél már teljes fölüléssel dolgozott, azóta híressé vált meghamisított térképeivel és adataival.

Husz évig vezette Benes államának külpolitikáját. Alapfölközlata volt Közép-Európa megszervezése, azonban a cseh köztársaság céljainak megfelelően. Lényeges része volt a kisanant 1920. évbéli megalkotásában. Aztán 1924-ben Franciaországgal baráti szövetséget köt. Ausztria ügyeibe is bele akart szólni, azonban itt kudarcot vallott politikája.

Benes a Népszövetségbe is magával vitte politikájának irányát. Az ő elnöksége idején lép be Szovjetország a Népszövetségbe. 1935-ben meglátogatja a szovjet köztársaságot és egyezményt köt az oroszokkal. 1935-ben a 85 éves Masaryk vészavonul az államelnökségről. A nemzetgyűlés Benest választja meg. A szudéták, a magyarok és a cseh fasiszták tartózkodtak a szavazástól.

Benes irodalmi tevékenysége is politikai magatartásából folyik. Legjelentősebb műve az 1934. évben megjelent „Nemzetek forradalma”.

Francia megítélés Benes politikájáról

Párizsból jelentik: Az érdeklődés központjában most is Benes lemondása és a cseh külpolitika új irányváltásának kérdése áll. A Liberté szerint Benes ma fizetett meg 17 év politikai tévedéséért. A „demokrácia” szó örvé alatt ő volt a megszervezője annak a cseh diktatúráknak, mely nemcsak a magyar és német nemzetiségeket, hanem a szlovákokat és ruszinokat is elnyomta. Ha a cseh köztársaság elnökévé Sirovyt választják, ez annyit jelent, hogy Benes politikája és következtetése az európai válság is tovább fog tartani. Csak a köztársasági elnöki szék betöltése után alkothatunk magunknak világos képet Prága jövőbeli külpolitikai irányváltásáról és általában a közép- és keleteurópai helyzet kilátásairól.

CORSO (volt Heyman) nagy filmek mozgófilmjének naptára

Mindennap:
DEANNA DURBIN és LEOPOLD STOKOVSKY világlágera
100 FÉRFI és 1 LEÁNY
Rendezte: KOSTERLITZ Producer: JOE PASTERNAK
előadások mindennap 5, 7 és 10 órakor, szombaton és vasárnap d. u. 3 órakor és vasárnap délelőtt 11 órakor.
Román Jurnál és Eclair Jurnál

Következő műsorunk: Az ideál francia filmgyártás gyémántfilmje **Az éjjeli menedékhely** Gorki klasszikus regényének filmváltozata

Kisrozi csak bögött, de olyan keservesen, hogy szinte a nap is elrémítta magát.

— Mi az? — A kis tekintetes megállt riadt szánakozással. Jóska törölgette a homlokát és fejével dühösen bökött oldalra, a szín felé. Ott zsongott a tanyasi aprónép.

— Azok... bántják... — nyögte. — Csufolják, hogy piros hajú boszorkány, meg hogy aki veres, az zsidó. E már iskolába se akart járni. Úgy jött haza mindég, sírva. Egyszer nekiment a birkanyíró ollóval a hajának. Oszt mindig kendőt hord.

— Ó jaj, kis csacsi... — csóválta a fejét a kis tekintetes —, de hiszen a piros haj az gyönyörű. Hallgassál rám: gyönyörű! Az a legszébb...

Kisrozi fölemelte nyöszörögve az arcát.
— Könnyű magának... — bögött megint —, de maga is rína, ha piros haja volna...

Jóska szégyenkezett, hogy hát ne mondjad azt: „maga” a tekintetes asszonynak, de ne is tessék rá haragudni, nem tudja ez mit beszél, úgy el van keseredve. Ölelte magához a gyereket.

— Egyetlen? — kérdezte halkán az asszony.
— Az. Nem is lesz több. Osztt ezzel is annyi keserűségem. — Állt lehajtott, elnehezült fejével, a tekintetes asszony meg nem tudott szólni semmit.

Szerette volna megkérdezni az urát, hogy mit csináljon, de az tarokkozott és ő nem merte zavarni.

Másnap beutazott a városba.
Munkaidő volt, az úr kint járt a cséplésnél. Jóska meg egy ujszülött borjú körül sürgölődött. Kisrozi a fejőszéken ült az ajtónál, még néhány szerek ténfergett ott, köveket dobáltak egy gö-

dörbe. Akkor jött az úton a városi hintó, magasra verte a port és a kutyák nagy ugatást csaptak.

— Erre gyün a tekintetes asszony. — mondta később az egyik kislány.
— Nem az a, te...
— De az a'...

Már a kutyák járt, szaporázta a lépteit és Kisrozi kiállította.

Mindenki megállt. Jóska is kijött a borjútól és majd leejtette a vödört. A tekintetes asszony meg csak jött, a ruhája fehér, a szája nevető és a haja piros. Mint a Kisrozié.

— Vedd csak le a kendődöt! Akarom látni, hogy egyforma-e a hajunk? Nagyon megtetszett nekem. Kisrozi. Kértem a fodrászt, gyönyörű pirosra fesse a hajamat, mint a napsugaras paradicsom. Igen — és ötszáz lejbe került...

Beszélt, nevetett, Kisrozi arcán meg lassan bimbózni kezdett az öröm.

— Hát a... tekintetes úr?... — kérdezte Jóska csöndesen.

— Ó... — Az asszony szemé elsötétült. Szája elé kapta a kezét. Aztán újra nevetni próbált, de nehezen ment.

— Majd... majd csak lesz valahogy... Ó semmi. Elintézem. Na, örülsz már, Kisrozi? Csak örülj és ne merj többé kendőt kötni a fejedre!

Indult gyalogosan visszafelé. Könnyű harisnya a lábán, mintha csak meztőláb volna; — ott ment már a strandfürdő mellett, ahol most a konda tanyázott.

— Igazán, én mindég jót akarok... — mondta zavart lélekkel hangosan, de csak a disznók hallották, meg egy fehér macska, amelyik keresztbe feküdt az úton.

Az új cseh külügyminiszter hivatala átvétele után azonnal Berlinbe utazik

A cseh mozgósítást fokozatosan megszüntetik

Prágából jelentik: Chvalkovszky cseh külügyminiszter, ki eddig Olaszországba küldött követ volt, Rómából péntek reggel érkezett meg Prágába. Itt hivatalát átveszi s azután mingyárt Berlinbe utazik. Feuerabend kereskedelmi miniszter és Preiss, a cseh ipari egye-

sülés elnöke, elindult Berlinbe.

Prágából jelentik: A Sirovy-kormány elrendelte két mozgósított korosztály azonnali elbocsátását. A további leszerelési intézkedéseket a helyzetnek megfelelően fogják megtenni.

Daladier miniszterelnök az álhírek zuhogása ellen

Bonnet külügyminiszter kétóra hosszáig tartó beszámolója. — „Sárga könyv”-et ad ki a francia kormány

Párizsból jelentik: Daladier francia miniszterelnök a következő nyilatkozatot tette a sajtó képviselői előtt:

— Alig néhány órával a parlament ülésének bekezdése után, megkezdődött a jóslatok szokásos játéka, az álhírek zuhogása. Az ilyen mesterkedések megriasztják a tőket és nyugtalanságot keltenek olyan időben, amikor már a bizalomhoz való visszatérés következik. El vagyok tökélye, hogy véget vetek ezeknek a végzetes mesterkedéseknek. Nem fogok habozni a megtorlások alkalmazásáért sem.

Párizsból jelentik: A kamara külügyi bizottságában Bonnet külügyminiszter csütörtökön kétórás beszámolót mondott. Köszönetet mondott az olasz kormány segítségéért és hangoztatta, hogy a francia kormány nagykövetet nevez ki Rómába. A müncheni tárgyaláson — úgy mond — remélhetőleg csak előjátékaik lesznek az európai kérdések általános rendezésének. De ehhez olyan politikát kell folytatni, mely nem zárja ki az együttműködést. Azt a kívánságát fejezte ki, hogy a szovjet Franciaországhoz hasonlóan törekedni fog a nemzetközi rendezésre, ahogyan már előzőleg is szavaltotta a cseh határokat. Hangoztatta, hogy az a megpróbáltatás, amelyen az utóbbi időben Európa keresztülment, mennyire kidomborította Franciaország és Anglia szoros összetartozását. Köszönetet mondott Chamberlain

nek és Halifaxnak a béke fenntartására irányuló állandó tevékenységükért és a Franciaországgal való összefogásért.

— Nagy feladatok várnak reánk. — mondotta Bonnet. — Franciaország mindent meg fog tenni, hogy ezeknek a feladatoknak megoldását elősegítse.

Bonnet ezután bejelentette, hogy rövidesen „sárga könyvet” adnak ki a múlt napok diplomáciai eseményeire vonatkozó okmányokkal. Amennyiben nemzetközi értekezlet ülne egybe, hogy az európai kérdést rendezze, a francia kormány azt kívánja, hogy azon valamennyi érdekelt nemzet részvegyen.

Hazabocsátják a behívott tartalékosokat

Párizsból jelentik: A részleges mozgósítás alkalmával behívott tartalékosok szabadságolása megkezdődött. Október 15-ig az összes tartalékosokat hazabocsátják.

Göring vezértábornagy Párizsba megy a francia kormány meghívására

Berlinből jelentik: Az United Press értesülése szerint Göring vezértábornagy porosz miniszterelnök, a francia kormány meghívására rövidesen hivatalos látogatást tesz Párizsban.

Tízéves megnemtámadási szerződés Franciaország és Németország között

Londonból jelentik: Itteni politikai körökben az a hír terjedt el, hogy Göring, aki a közeli napokban Párizsba utazik, tízéves megnemtámadási szerződést akar kötni Franciaországgal.

Francia hivatalos helyen nem tudnak Göring utjáról, de kijelentették, hogy Németország már a múltban is hangoztatta, hogy hajlandó volna Franciaországgal ilyen szerződést kötni, ha keleten szabadkezet kap.

Mivel a német területi kívánságok már teljesültek, nem volna akadály a tízéves szerződés megkötésének.

A Flandin és Hitler közötti táviratváltás ügye a francia külügyi bizottság előtt

Párizsból jelentik: A külügyi bizottság ülésén egy szocialista képviselő aziránt érdeklődött, helyesli-e a külügyminiszter, hogy Flandin üdvözlő táviratot intézett Hitlerhez. A képviselő fei is ol-

Most, amikor Csehszlovákia válsága az egész világ szemeláttára játszódik le, valóságos szenzáció erejével hat

MARJAY FRIGYES

SEDANTOL PRÁGAIG ...

című páratlanul izgalmas könyve.
Ara gyönyörű egész vászonkötésben 10 lei.
Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.

varta Hitler választát, amelyben a német birodalmi vezér és kancellár megköszöni Flandin jókívánságait és háláját tolmácsolja Flandinnek azokért az erőfeszítésekért, amelyeket a Franciaország és Németország közötti együttműködés érdekében kifejt és sikert kíván neki.

Mielőtt Bonnet a kérdésre válaszolhatott volna, felállt Flandin és közölte, hogy majd ő fog válaszolni, más helyen az érdeklődésre.

Az angol flotta hazatért

Németország javaslatai a világgazdasági helyzet rendezésére

Londonból jelentik: Az angol honvédő flotta a skóciai vízekén végzett nagygyakorlatok befejezésével befutott Hinvergondon kikötőbe, ahol a lakosság lelkes ünneplése közben partra szállították a leszerelt tartalékosokat és a szabadságot ünneplőket.

Londonból jelentik: A „New Chronicle” úgy tudja, hogy Németország gazdasági javaslatai a következők:

1. A valutahelyzet tisztázása
2. A nemzetközi adósság kérdésének rendezése.
3. Annak biztosítása, hogy minden állam nyersanyagforráshoz juthasson, akár eszterű fizetési feltételek, akár gyarmati területek kizárása után.

KICSINYEK, NAGYOK, FIUK, LEADYOK

gyerünk a SCALA (v. Katolikus Kör) mozgóba, ahol együtt mulatunk, táncolunk, vigadunk

BARSONY RÓZSI
DENES OSZKÁR
HALMAY TIBOR
Dr. SÁROSI
SESTA
TOLDI
SINDELAR

szín és futball művészekkel

3:1 a szerelem javára

ABRAHÁM PAL filmoperettjében

Az ország katonai előkészítése

Bucurestiből jelentik: Az ország közvéleménye természetesnek találja, hogy az állam legelső gondja a katonai felkészültség fokozása. A különleges bizottságok naponkénti ülésein, amelyeken Öfelsége II. Károly király elnököl a következő nagyfotosságú kérdéseket vitatták meg:

1. A hadsereg felszerelések fokozása.
2. A szállítások megszervezése, — amely kérdés szoros kapcsolatban van a nemzetvédelemmel és különösen a háborús ipar szükségleteivel.
3. A háborús gyáraknak nyersanyagokkal való ellátása.
4. A felszerelések kérdése.

A katonai felszerelések fokozottabbá tétele érdekében rendelkeztek a háborús gyárak tevékenységének kiszélesítése ügyében.

Az ország elsőrendű háborús gyárai a fémipari, textil és bőripari gyárak. A felhasználásra kerülő nyersanyagokat nem lehet az országban beszerezni, éppen ezért beszállítási kedvezményeket biztosítottak a fent említett iparok, hogy szükséges nyersanyagokra. Megtiltották a katonai felszerelésekhez szükséges nyersanyagok kiszállítását az országból.

A háborús ipar tehát a király felügyelete alatt láthatóan fejlődik és úgy van megszervezve, hogy háború esetén eleget tud tenni a szükségletnek.

A Pasteur intézet helyett a bányába ment és megveszett egy gazdálkodó

Tizenkét embert Kolozsvárra kellett szállítani

Szatmár. Saját tud. Felduit arcu ember jelentkezett csütörtökön az avas-újvárosi csendőrségen. Elbeszélte, hogy Bus Péternek hívják és eddig az illobai kőbányában dolgozott. Hat hónappal ezelőtt, amint Gajdos József nevű barátjával együtt az országúton menetelt, veszett kutya támadt rájuk és mindkettőjüket megmarta. Azonnal jelentkeztek a körorvosnál, aki beutalta őket a kolozsvári Pasteur-intézetbe. Ők azonban nem vették komolyan a dolgot. Illobán leszálltak a vonatról és eiszegődtek a kőbányába kockakövet faragni.

Már el is felejtették a kellemetlen kalandot. Néhány nappal ezelőtt Gajdos József rosszul létről panaszkodott. Irtózatossá fájdalom gyötörte, a szeme vérbeborult, üvöltött és mindent össze akart törni. Hozzá kellett, hogy kötozzék az ágyhoz. A szerencsétlen emberen

küört a veszettség, amely négy napi kínlás után megölte.

Bus barátjának szomorú példájától annyira megijedt, hogy hazament Avasújvárosra a csendőrség a munkás vallomása alapján azonnal érintkezésbe lépett az egészségügyi hatóságokkal. A körorvos Buson kívül még 12 embert a Pasteur-intézetbe utaztatott, mert időközben a munkásokkal érintkeztek

Egy nagy katona ravatataánál

Bucuresti, október hó.

A koszorúk özöne még meg sem indult a nagy katona ravatala felé, az Ateneu kupola-csarnokát még nem öltöztette a nemzet nagyjait megillető gyászpompá teljessége, mikor a végső búcsút-vetők sorában megálltam Averescu koporsója előtt. Józan, koraósi verőfény áradt be a nyitott kapukon; a csarnok márványoszlop köröndjét diszpálmák sora sűrítette s közepén, tágas körtérben, kivont karddal őrtálló négy katonatiszt között, alacsony ravatalon vetett koporsó-ágyban aludt az agg hadvezér. Illett az ő derűs, egyszerű, katonás lényéhez ez a fekete drapériákkal még nem sulyosított, tompa világitási hatásokkal még nem tuzott, virágtalan halotti disz. Érdekes, ősz feje a szunnyadók nyugalmával pihent a vánkoson; egyenruhájának arany-sujtásain megcsillant a gyertyafény s összekulcsolt kezében mellére hanyatlón feküdt a marsallbot.

Különös élmény elmerengni egy ilyen nagy életű ember ravatala előtt. Nézem a boltosatos, fehér homlokot, amely mögött ezek sorsára kihatós haditervek érlelődtek, a kezét, amely hadsereget vezényelt, a nyulánk alakot, amely csatamezőkön magaslott ki, az ajkat, amely politikai álláspontot védett képviselőházban, szenátusban, népgyűléseken — és megdöbbenek a dolgok végességén, az elmúláson, amelybe minden cselekvés, minden élet beletűnik.

Előttem áll az egykori miniszterelnök, aki több mint egy évtizeddel ezelőtt, már akkor is magas életkorban, olaszországi útjának diadalával érkezett haza és Kolozsváron is tartott ünnepélyes bevonulást. Zászlók lobogtak, ezek rivalgtak üdvözlő örvendezéssel feléje s ő kocsi-jában állva, kedves mosollyal, amelyet atyainak nevezett a nép becézése és tisztelése, jobbra-balra integetve fürdött a népszerűség sugárzásában.

Azóta nagy változások történtek a belpolitikai életben. Pártok törtek előtérbe, amelyek világnézeti harcok hirdettek és új társadalomszemlélettel szerkesztették meg programjukat, nagy tömegeket vonva magukhoz. Bármilyen nagy volt is Averescu személyi varázsa, ebben az új csapásokon haladó politikai küzdelemben már nem számíthatott többé a siker esélyeire. Lassanként kivételes emberpéldányoknak számítottak azok, akik, mint Trancu Iasi is, ilyen hűségnyilatkozatokat tettek mellette:

— Inkább vagyok bpkott képviselőjelölt, de Averescuval, mint miniszter Averescu nélkül.
Utolsó figyelemreméltó pártpolitikai ténye, Gh. Bratianu „alkotmányos front”-jához való csatlakozása volt, s ekkor még egyszer felszálltam az agg államférfiuban és híveiben a hatalomrajtás reménye. Mikor azonban Bratianu felszálta pártját és ezzel összeomlott az ugynevezett alkotmányos front is, amelynek egyébként egész elvi alapja amúgy is ingadozó, erőszakolt és bizonytalan volt, — véget is ért a néppárt egykor népszerűségű vezérének politikai pályafutása, amelynek végső szakasza sok akaraterőt, a korrall való tiszteletreméltó dacolást mutat fel, de sikereket már nem.

Csak megindulással lehet emlékezni utolsó parlamenti szereplésére a szenátusban, amelynek mint volt miniszterelnök és mint háborús hadseregarancsnok is — jogszerűtlen tagja volt. Egy katonai jellegű törvényjavaslatához szólt hozzá korát meghazudtoló elevenséggel és azzal a világos okfejtéssel, ami született rendkívüli tehetségeknek sajátja. Egyszerre hirtelen fáradtság vett rajta erőt és elakadt beszédében. Elsápadt, meg-ingott a szónoki emelvényen s a közel ülők rémülten ugrottak oda, hogy támogassák. Ő azonban elhárította magától a segítséget és óriási erőfeszítéssel megkísérelte folytatni beszédét. De nem ment. Hiába vette elő jegyzeteit, hogy most már olvasva fejezze be mondanivalóját: nem bírt erőre kapni ismét. A szenátorok megdöbbenve csoportosultak köréje, tanácsolták, kérték, hogy adja fel a kísérletet, de az ősz államférfi nem tárgított; mindenáron be akarta fejezni beszédét. Állt, halotthalványan, mindkét kezével görcsösen belekapaszkodva a pulpitusba, makacsul, gyöngeségét elhinni nem akarón, a meghátrálni nem tudó katona emberfeletti igyekezetével, de hang mégse jött ki ajkán. Végre belehanyatlott szenátortársai karjaiba, akik önkívületi állapotban cipelték ki a teremből. Mindenki attól tartott akkor, hogy Averescu élve már nem hagyja el a szenátus épületét.

— Igazi katonamódra viselkedett. — mondták a megdöbbenő jelenet szemtanúi s minden

Mentse meg fogait!

Amit megtehet ma, azt ne halassa holnapra. A helyes védekezés a fogkő veszedelme ellen: használjon Kalodont fogkrémet! „Kétszer naponta Kalodont” — ez tartja egészségesen fogait. Tudja meg: Kalodont az egyetlen fogkrém, mely a tudományosan elismert dr. Bräunlich-féle Sulforizin-Oleatot tartalmazza.

Most nagy tubusban is kapható

KALODONT fogkő ellen

Felülvizsgálás alá veszik az 1922-1936 évi korosztályok sorozási fölmentettjeit

A hadsereg egészségügyi főfelügyelősége még további utasításokat fog kiadni

Bucuresti. Saját tud. A honvédelmi miniszter közli, hogy felülvizsgálás alá veszik azokat az 1922—36 évi kontingensekhez tartozókat is, akiket felmentettek, vagy utólag alkalmatlannak találtak, s akiket már felülvizsgált a hadsereg egészségügyi bizottsága is. Ezeket ugyancsak a „Comitetul Consultativ Sanitar al Armatei” fogja felülvizsgálni. A jelentkezésekre

vonatkozólag a hadsereg egészségügyi főfelügyelősége idejében ad majd részletes utasításokat. A hadügyminisztérium közli még, hogy azok a fentemlített kategóriához tartozók, akik külföldön tartózkodnak, a román követségeken is alávetethetik magukat ennek a felülvizsgálatnak október 15-től november 15-ig, azért itt-honlévő hozzátartozóik idejében értesítsék őket.

A marăstii csatatér mauzoleumában helyezték el örök pihenőre Averescu tábornagyot

Gyászvonat vitte el holttestét a fővárosból. Utközben a nagyobb állomásokon nagy népsokaság vonult ki tisztelgésre. Valeanu tábornok gyászbeszéde a mauzoleumnál

Bucuresti. Saját tud. Averescu tábornagy holttestével csütörtök délelőtt tíz órakor indult el a gyászvonat az északi pályaudvarról. Utközben minden nagyobb állomáson nagy népsokaság tisztelgett a marăsesti győző teteme előtt. Közben repülőraj keringett a gyászvonat fölött. A végállomáson rövid gyászistentisztelet után gépkocsira tették a koporsót s a gépkocsik hosszú menete indult meg inenn Marăsesti felé.

A Marăsesti mauzoleum azon a magaslaton

percben várták a bejelentést, hogy a volt miniszterelnök, a marăsesti hős kiszendvedett.

De ez nem következett be akkor. A nagy katona szívós szervezete akkor még győzedelmeskedett a leselkedő halálon. Még nem fejezte be életművét. Még meg kellett írnia emlékiratait.

Utolsó nagy megnyilatkozása ez a könyv; a legmegrendítőbb, legőszintébb, legdrámaibb erejű háborús írásk egyike. Tele keserűséggel, a nem-

épült, ahol a román zászlóaljok áttörték a németek arcvonalát 1917 július 11-én. Húszezer román katona életébe kerül ez a győzelem s ezeknek hősi önfeláldozására utalt beszédében Valeanu tábornok, a mauzoleumban tartott gyászistentisztelet alatt, mikor végső búcsúztatójában azt mondotta, hogy Averescu tábornagy most ismét találkozott Marăsestiben egykori bajtársaival.

Este hat órakor helyezték a nagy hadvezért örök nyugalomra.

zete sorsáért való nemes aggodalommal, de amellet színes oldalakkal, amelyek egy kiváló hazafi forró fajszeretetéből fakadnak.

A marăsesti győzelemről ír a legtöbb lendülettel, a legtöbb hittel és lelkesedéssel.

Itt, ezen a csatatéren, az általa győzelemre vezetett hősök csontjainak meghitt társaságában fogja örök álmát aludni a marăsesti hős.

(j. b.)

Harc a hóval és a jéggel négyezer méter magasságban

Gross-Glockner, október hó.

Az esti beszélgetés, melyet a hegyi vezetővel, Wanke-val folytattam, ugyancsak gondolkodóba ejtett. Száz és ezer veszély leskelődik arra, akinek szenvedélye a havas csucok megmászása, az alpi turisztika. Sokáig aludni sem tudtam. Arra gondoltam, életemnek egyik legizgalmasabb hegymászása következik, de később mégis megnyugodtam, hiszen a vezetőm igazán híres „Bergführer”, nemcsak ő, de az egész családja alpinisztikával foglalkozik és érdekes véletlenként jöttünk rá, hogy bátyja volt a vezetőm egy előző turámon, amely a Zugspitzere vezetett.

Még sötét volt, amikor utnak indultunk. Az égen csillagok remegtek, de valahogy tisztább, vibrálóbb fényel, mint a sík vidéken. A levegő más összetétele az oka ennek, ahogy ezt Wanke utközben megmagyarázta. Az éjszaka nem volt sötét; a havas csucok kék fényt vetettek előre a hosszú völgyekbe és a nagyszerű műút, melyen jó órahosszat haladtunk, nem jelentett számunkra semmi megerőltetést.

De amikor a Franz Josef-Haushoz értünk, kezdetét vette a meredeken kapaszkodó, a kövösebb, sziklásabb talaj. Wanke még egyszer megvizsgálta a felszerelésünket mert amint mondta, ez egyike a hegyi turisták legfontosabb feladatának.

MILYEN AZ IGAZI ALPINISTA FELSZERELÉSE

Az ilyen, több ezer méter magas turához elsősorban is meleg ruháról kell gondoskodni, mert az ut ugyan megerőltető és ki is melepszik az ember, de a pihenőkön és a csúcson egészen téli és a hőmérséklet és nagyon kell ügyelni, nehogy meghűljön a turista. A ruha után rögtön a cipő következik, ez goiserar varrásu, az orrában és a legérdekesebb, hogy ennek a hegymászó cipőnek sarka nincsen, hasonlíthatna a futók tréningcipőjéhez, csak a felső része sokkal erősebb, masszívabb. Dereknakra 30–40 méter hosszú, nagyon erős kötelet csavartunk, a hátzárakban minden szükséges mentőfelszerelés, a sérülésekhez jó és kötszer, azonkívül egész napra való élelem gondosan elcsomagolva. Egyetlen turista sem hagyhatja el az ilyen turákon rendkívül használható fejszét, a „hacklit”, amelynek segítségével, tudhat csak a meredek sziklákra és a roppant csuszós jégen felfelé haladni. Nem is gondolná az ember, milyen aprólékos gondnal kell kiválogatni azokat a tárgyakat, amelyeket a hátzárakban magunkkal viszünk. Minden felesleges terhet kidobunk és csak a legszükségesebb, de igazán használható tárgyakat hagyjuk magunknál. Mert jól meg kell gondolnunk, végeredményben innen 2000 méter magasságból még 2000 métert fogunk felfelé kapaszkodni és ilyenkor minden gramm súlyosan esik latba.

SZIKLÁS UTON FELFELE...

Ahogy a világhírű turista szállót, Franz Josef-Haus-t elhagytuk, egyszerre megváltozott az út. A híres Hochalpenstrasse fölünk jobbra kanyarodva vezet át a Glockner-Passon, míg a csúcra vezető út kissé balra kanyarodik. De ha helyesen akarnám kifejezni magamat, utnak sem nevezhetném azt a bizonytalan ösvényt, amely a ritkás, egyre gyérülő borókabokrok között meredek csigavonalban vezet szikláról-szik-

Egészségünknek nagyfontosságú kérdéseinek könnyen érthető felvilágosító ismertetőj az itt felsorolt könyvek:

Káldor: Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést 110 lei

Napjaink mindenkit érdeklő legaktuálisabb problémája a leghozzáértőbb és leghatékonyabb orvos tollával könnyen érthető, világos és szórakoztató stílusban megírva.

Bodon: Hogyan éljen a szívhajos ember? 95 „

Ez a könyv tanácsokat és utalgatásokat ad, hogyan éljen, mit tegyen, mit kerüljön a beteg, hogy beteg szívvel is kellemes és hosszú élete legyen.

Novák Rudolf és Társa kiadása

lára. Megkerültük a Kasareket, amelynek oldalában a nem nagyon biztató felírást olvashattuk: „Ut a csúcra, erős menetben körülbelül 8 óra”. — Ez természetesen csak a városi turistáknak szól — mosolyodott el Wanke. — A mi utunk, amelyen haladni fogunk, valamivel rövidebb és ha elég erősek az izmai, hat óra alatt is felérünk...

Nem válaszoltam semmit, csak felnéztem a csúcra, amely lassan egészen elvált az egyre világosodó háttérből, felette egyre ezüstösebb lett az ég és a nap már előre dobta lángoló sugarait.

Az ut mindinkább nehezebb lett. Már jéges sziklán jártunk, a Pfandscharte-gleccser nyulványán. Valamikor hatalmas teknővölgy húzódott itt lefelé, a glaciális erózió nyomai nagyszerűen látszanak a völgyfalán, a kettős peremvonalból világosan kiolvasható, hogy két ízben történt itt eljegesedés, azaz két ízben volt jégkorszak. De míg az első jóval nagyobb szabásúnak látszik — szélesebb a völgye —, addig a másik ebbe a széles völgybe teknőszzerű mélyedést is vágott. A tudósok, akik a glaciológiával foglalkoznak, sokat vitatkoznak a jégkorszakok számán, pedig itt napnál világosabban megállapítható a kettős jégkorszak.

HÓ ÉS JÉG MINDENÜTT

Hogy a Klein-Glockner elmarad mellettünk, akkor kezdődik a tulajdonképpeni túra. Az ut most már teljesen belevesztett a jég és hó törmelékjébe. Itt-ott még látunk eltévedt lábnyomokat, de ezek is megszűntek lassan és csak mentünk. Wanke ösztöne után. Magamban csodálkoztam ezeknek a hegyi vezetőknek egészen különleges képességén. Szinte hatodik érzékkel tudják megsejteni, merre vegyék a legrövidebb utat, hogyan kerüljék ki a veszedelmes lavina-helyeket, hogyan találják meg a biztos, a csúc felé vezető gerinceket.

Kössük össze egymás köteleit — szólt meg Wanke és ahogy látta arcomon az ijedséget, mosolyogva hozzátette: azért nem kell félni, ha lesz is egy kis tánc, az még nem veszélyes...

Ami a táncot illeti, bizony alaposan megkezdődött. Itt a talaj már teljesen bizonytalan. Minden lépésre megint az ember lába alatt. Ugyancsak vigyázni kell, hogy a folytonos sziklagörgetegek között el ne csusszunk. De Wanke nagyszerűen vezet. Egyetlen rántás a kötélén, egyetlen csapás a baltával, máris mehetünk előbbre, felfelé. Ő járt mindig elől. A meredekebb falon valóságos tornászmutatványokat végez. Kedvem volna tapsolni, ha egyik kezemmel nem kellene a kötelet fognom, a másikkal pedig a hacklit. A hó már egészen firszerű, szinte omlik a cipő alatt. A sziklák falán vastag a jégkéreg és meg kell dolgozni minden méterért.

Felkelt a nap. Csodálatos színek gyulladnak ki a hegyek szirtjein. Kékezt, bíborlóarany és a szivárvány minden színe szikrázik, villog, káprázatos színjátékban. Szinte vakít a hó, elő kell vennünk a hóvédő szemüveget, úgy tudunk csak tovább haladni.

Hosszu órákig tart ez a harc, már érzem, hogy kifulladás, szorit a levegő, alig tudok lélegzetet venni. Wanke hátranéz és úgy biztat:

— Csak még egy kis kitarás, mindjárt fent leszünk...

A HEGYCSUCSON...

— Hunyja be a szemét — kiált rám a Bergführer. — Ez az utolsó szikla. Rögtön olyan látványban lesz része, amit életében soha nem fog elfelejteni...

Még egy utolsó erőfeszítés és már fent is vagyunk közel 4000 méter magasan, a Hohe-Tauern legmagasabb csúcán, a Gross-Glockneron.

Isteni látvány...! Köröskörül, ameddig csak ellát a szem, meredek szirtek, hófóhérszilikák merednek mozdulatlanul a kék végtelenbe. Közöttük pedig a felhők tejfehér áradata olyan, mint az óceán, a sziklák pedig a magasba csapó habok...

— Nézze — mondja Wanke és megremeg a hangja —, fölünk északra az a hatalmas szirt a Gross-Weisbachhorn, az is magasabb 3500 méternél... Nyugatra a Tauern-lánc másik óriása a Gross-Venediger, keletre a Hochnarr és a Sonnblick, mind 3000 méteres óriások... Közöttük a völgyek, északra a Kaprunthal és a Fu-

schertal, délre pedig a bájos Mölltal...

Amíg nézzük a természetnek ezt a csodálatos színjátékát, valami megnevezhetetlen szoritó érzés fogja el a torkomat. Ugy érzem, a szívem a torkomban dobog, a levegő metszően éles, hideg, pedig süt a nap, vakító ragyogással. Messze, a hegycsucok oldalában apró vizesések zuhognak, egyik-másik alig karvastagságnyi, de van hatalmasabb is. Mind szétzúzódva, szétporladva hull le a mélységbe, nem hallani a zajukat, csak a mögöttük felszikkázó szivárványokat...

— Talán ennél valamit — szakítja meg néma szemlélődésemet Wanke, ezzel a nagyon is prózái tanáccsal. De jó, hogy szólt, mert egyszerűre ugy érzem, mintha legalább három napja nem ettem volna...

Leülünk a hóra, lepakkoljuk a hátzárakat és mohón nekilátunk a szaláminak és a konzerveknek.

VIHARBAN LEFELE...

Alig félórai szünet után Wanke, kezét szemé fölé emelve, körülnézett a hegyek peremvonalán, aztán aggodalmas arccal fordult felém:

— Ajánlanám, hogy induljunk, még máma vihart kapunk...

En szintén hitetlenül nézek rá. Hiszen olyan ragyogó, olyan tiszta az ég. Semmi jel nem mutat viharra. De Wanke máris csomagol és bizony alaposan nekilátunk az utnak visszafelé.

És a Bergführernek igaza volt. Alig egy órai ut után már valószínűtlenül vörösbe fakul az ég, a hegycsucok ködbeburkolóznak és fölkerelkedik a szél. Esővel vegyes havat vág az arcunkba, lassan minden elsötétedik és nagyon vigyázni kell, mert most sokkal veszélyesebb minden lépés, mint felfelé volt. Az ut sikosabb, a kötélre ráfagy a pára és a kőd. Lépésről-lépésre tudunk csak hátrafelé jutni. A baltánkat folyton kell használnunk. A szürkéség lassan elborít mindent. Nem látunk már, csak alig két-három lépésre körülöttünk.

Már azt akarom ajánlani, hogy álljunk meg, amikor a vihar úgy ahogy jött, olyan gyorsan el is tűnik. Megszűnik a szél, csak a kőd lesz még sürűbb, még ónosabb.

Hosszu órákig tart az ut lefelé és bizony, sokkal nehezebb volt ez a része a turának, mint az első, fölfelé a csúcra. Mikor leértünk újra a gleccservölgybe, Wanke hozzámfordul:

— Mit gondol, hány óra?...

— A csúcson voltunk délben — mondom elgondolkozva —, lefelé körülbelül jó öt óra lehetett az ut...

— Az ám — nevet a bergführer —, három-negyednyolc van már...

És bizony sötét este lett, amire visszatértünk Heiligenblutha, halálosan fáradtan, de mégis valami különös, jóleső érzéssel, ami olyankor fogja el az embert, amikor valami nehéz, szinte lehetetlen feladatot oldott meg. A miénk, ha nem is volt egészen lehetetlen, mindenesetre nehéz volt és a Glockner-csúc megmászása egész alpesi turám legszebb emléke marad mindörökké...

Pados Pál

Egyháziaknak, művelt világiaknak

A keresztény egyház története (nyolc kötetben)

Szerkesztő: Bangha Béla S. J. és Ijjas Antal

I. kötet:

Bangha Béla S. J. és Borbély István S. J.

Az ősegyház

II. kötet:

Loschert Kázmér:

Yházatyák kor

III. kötet:

Dr. Gálos László:

Az egyház és a barbárok

A legnagyobb és legszebb vallásunk az ideiglenes nyelven: Mindenkinek ismernie kell — az egész világ más színben tűnik fel az olvasó előtt, ha megismeri az Egyház történetét. — Válságokon, már-már győzni látszó eretnek-ségeken át: a diadal felé! Ez a most megjelent két kötet és megjelenendő hat kötet mondanivalója korunk számára!

Az egész sorozat ára füzve 1500 lei, kötve 2000 lei és portó. Megrendelhető havi 150, (a kötetek) havi 200 lei részletre.

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar napilap

Nagyvárad, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztár: csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **Dr. Sulyok István.**

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Az északi szél eláll, utána déli szél és felhővonalulás, aránylag erős éjszakai lehűlés.

PAPP DANILA SZÉKELYUDVARHELYEN. Saját tud. Papp Danila, a Maros-tartomány királyi helytartója újabban hivatalos látogatást tartott Székelyudvarhelyen. A királyi helytartó az egyházak és testületek üdvözlését a vármegyeházán fogadta. Az üdvözlő beszédekre kijelentette, hogy igazságosság és méltanyosság fogja vezetni királyi helytartói működésében.

Harangszentelés Zalatara községben. Lélekemelő ünnepség keretében szentelték fel Zalatara községben az ottani római katolikus templom új harangját. A harangszenteléssel egyidejűen történt meg Gergelyfi Nándor plébános beiktatása. Az új harang régi óhaját váltotta valóra a híveknek, akik a háború óta nem halhattak harangszót, miután a háború óta nem halhattak a háború alatt elrekkviráltak. A harang beszerzését most évtizedek múlva egy nemes adakozó Návárdi Józsefné Czipszer Mária hagyománya tette lehetővé. Návárdi József özvegye ugyanis minden megtakarított pénzét a plébánia templom harangjának beszerzésére hagyta s a római katolikus egyházközség vezetése rövidesen ki is öntette a 20 ezer lei értékű harangot, amely a röviddel ezelőtt lezajlott plébánosi beiktatáson már meg is szólalt.

FELREERTÉSEK A KISIPAROSOK ÉS KISKERESKEDŐK KÖNYVVEZETÉSE KÖRÜL. Bucurestiből jelentik: A jelenlegi pénzügyi évben a patenta fixa szerint adózó kisiparosoknak és kiskereskedőknek megengedte a pénzügyminiszter, hogy 200 leies állami és 100 leies aviatikai illeték lefizetése esetén mellőzzék a naponkénti könyvvezetést, az üzleti könyvek beszerzését azonban ezek számára is kötelezővé tette. Az iparosok egyrésze a miniszteri rendelkezést tévesen értelmezte és nem szerzett be lebellyezett üzleti könyveket. Ezekben az esetekben a pénzügyigazgatóság közegei súlyos bírságokat vetettek ki s a pénzbüntetést a bucaresti tábla is helyben hagyta.

Felhívás a malomtulajdonosokhoz. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi és államuradalmi miniszterium a malomtulajdonosok tudomására hozza, hogy október 9-én lejár az a 60 napos határidő, amikor az 1938 augusztus 9-iki módosított törvény 22-ik paragrafusa értelmében be kell nyújtani a központi buzaértékesítési hivatalhoz a malomok leírását és számbavételét tartalmazó nyomtatványokat.

RÁLÓTT HARAGOSÁRA AZ UTCÁN. Nagybánya. Saját tud. Tegnap titokzatos hátterű revolveres merénylet történt a veresvizi városrészen, a Vladimirescu-utcában. Szabó György 32 éves cipész a főtérről hazafelé tartott. Az utcán szembetalálkozott Boltea György állásnélküli munkással. A két ember évek óta haragban van. Szabó nyugodtan ment el haragosa mellett, aki revolvért rántott és azzal Szabóra lőtt. A dörrenésre az utca lakosai ijedten futottak elő. Szabó, amikor rátaláltak, közel volt az ájuláshoz. A golyó az arcába fúródott, de szerencsére nem érintett nehezebb részeket. Boltea a merénylet elkövetése után elmenekült. Kézrekerítésére a rendőrség megindította a nyomozást.

Zürichi zárlat. Párizs 11.77 fél, London 21.06 fél, Newyork 438.50, Brüsszel 74.22 fél, Milánó 23.07 fél, Amszterdam 238.70, Berlin 175.70, Prága 15.10, Varsó 83, Belgrad 10, Bucuresti 325.

POPOVICIU VALER DR. NAGYVÁRADI RENDŐRKVESZTOR A SZAMOS TARTOMÁNY UJ RENDŐRSÉGI VEZÉRFELÜGYELŐJE. Kolozsvárról jelentik: Horváth József dr. rendőrkesztort, a Szamos tartomány vezérfelügyelői tisztségéből saját kérésére visszahelyezték a kolozsvári rendőrség élére. Helyét a tartományi igazgatóságon Popovicu Valer dr. volt nagyváradai rendőrkesztor foglalta el.

Emelkedett a bankjegyforgalom. Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala szeptember hó 10-iki hetikimutatása szerint a belföldi aranybányák, szeptember második hetében, 716.51 kilogramm ezüstartanyat szolgáltattak be 116.765.914 lei értékben, mellyel az aranykészlet 17.117.565.775 lei értékűre emelkedett. A forgalomban levő bankjegyek összege 244 és félmillióval 31 milliárd 256.612.560 leire emelkedett. A fedezeti arány 0.4 ezreléssel 38.97 százalékra javult. Az import fedezésére szolgáló devizakészlet 19 millió lei értékűvel 208 millió 930.847 leire csökkent. A kliringszámlák aktív eszaldói 56 millió lei értékűvel 563.453.039 leire, az importőrök kliringszaldó letéte 99 millió lei értékűvel 515.622.648 leire emelkedett. A kereskedelmi váltótárca 242 millióval 9 milliárd 689.613.413 leire emelkedett.

NEM FAJULT EL A SZÉKELY VÉR. Saját tud. Udvarhelyvármegye községeiben most fejeződtek be az egészségügyi vizsgálatok, amelyeket tízenegy orvos végzett a legnagyobb körültekintéssel és lelkiismeretességgel. Megnyugtató, hogy a lakosság általában jó egészségre örvend s szociális betegségek nem igen fordulnak elő a nép között.

ELÜTÖTT A MOTOROS VONAT EGY UTASOKKAL FELT GÉPKOCSIT. Bucuresti. Saját tud. Rettenetes erejű összeütközés történt a Raurerni és a Ramnicul-Valcea közötti vasúti vonal szakaszán, ahol egy autómotor elütött egy utassokkal felt gépkocsit. Az összeütközés olyan erejű volt, hogy a gépkocsi izzóporrá tört s romjai alól öt súlyos sebesültet emeltek ki. Mind az öt súlyos sebesültet eszméletlenül szállították kórházba.

MÉSÁROSSZTRÁJK KÉSZÜL SZATMÁRON. Saját tud. A város lakossága körében élénk visszhangot keltett az a beadvány, amelyet a mészárosok szindikátusa Moys Victor polgármesterhez intézett. A beadványban a mészárosok azt kérik a város vezetőségétől, hogy a szalonna és a zsír árát kilonként négy leivel emelje fel. A mészárosok kijelentették, hogy a jelenlegi árak mellett nem találhatják meg számításukat s mintsem hogy ráfizetéssel dolgozzanak, inkább beszüntetik a sertések vágását. A polgármester a beadványt átvette, de a kérés felett még nem határozott.

Temetések. Özvegy Haláty Istvánné szül. Svitók Etel 73 éves korában meghalt. Temetése október 7-én volt a Ruljkoveszky kápolnából. — Hering György P. T. T. altiszt 50 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése október hó 8-án délután 3 órakor lesz a Facanilor-utca 12. számú gyászházban az olasz temetőbe. — Tóth Mihály 71 éves korában Köröstarján községben meghalt. Temetése október 8-án délelőtt 9 órakor lesz. (Caritas.)

Özv. Szűcs Sándorné szül. Szabó Róza 80 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz a Stramba-u. 4. számú gyászházban. (Erdélyi „Concordia“.)

KI ITTA MEG A TIZEZER LITER PÁLINKÁT? Szatmár. Saját tud. A nagybányai pénzügyi hatóságok bizalmas értesülés alapján kiszállítottak Izsák Ernő italnagykereskedő raktárába. A könyvek árvizsgálása után megállapították, hogy a kereskedő több, mint tízezer liter tisztaszett elárusított, anélkül, hogy a törvényes illetéket befizette volna. Az államtól járó összeget egyszerűen a nyereségek rovására írta be. A hatóságok a kereskedőt a szesz törvény alapján 536.326 leire bírságolták ezenkívül megindították ellene a bünvádi eljárást. Az ügy csúszottkőn került a szatmári törvényszék elé. Izsák azzal védekezett, hogy a szesz szétvetette a hordókat és a drága folyadék a földre folyt, amely beitta. Erről — állítólag — értesítette a rendőrséget is, ahol azonban nem találják a jelentést. A törvényszék határidőt adott a kereskedőnek, hogy bizonyítsa be: tényleg a föld itta meg a tízezer liter szeszt, vagy drága pénzen a falvakban árusították el.

Kávéházakban, vendéglőkben... a „MAGYAR LAPOK“-at.

Feljegyzések

Benne vagyunk az őszben. A tél ijesztő árnyai már itt vannak körülöttünk. Nagyon sok ember gondol, a legnagyobb aggodással a téli ruhára, a téli fára. Nagyon sok szegény embernek már is álmatlan, nyugtalan éjszakákat okoz a közelgő tél: mi lesz velünk! Az igazságosság még nem kényszerítette térdre a kapzsi önzést. Az irgalmas szeretetnek teljes felkészültséggel kell várnia a telet, hogy százazrek és milliók nyomorát enyhítse.

A szeretet találékony. Ehhez a találékonysághoz tartozik az előrelátás. Már fegyverkeznek és készülnek az irgalmas szeretet hadseregei a nagy téli nyomorenyhűtő offenzívára. A megsegítési mozgalmat talán a Német Birodalom végzi a legalaposabb munkát. Itt olyan intézményes a téli megsegítés mozgalma, hogy már nem is annyira a szeretet, mint az igazság eszköze.

A Winterhilfswerk ugyan betartja most is az eddigi rendszert, a szabad és önkéntes adományok gyűjtésének a rendszerét, de a népközönségi gondolat, a keresztény felebaráti szeretet egyik legszebb kivirágása, szinte erkölcsi kényszerítéssel rója ki a hozzájárulást a tehetősebbekre, különösen a nagyobb vagyonokra, de elkívánja a szerényebb jövedelműektől is a szeretet fillereit. Mert a népközönség nem hagyhatja el azokat, akiket egy igazságtalan világszemlélet anyagi bizonytalanságba taszított. A szegényebbek segítő fillerei pedig talán még jobban kiemelik a népközönség egységét, sorsközösségét, mint a gazdagok hozzájárulása.

A nagy állami- és magánintézmények a hozzájárulást az alkalmazottak fizetéséből való állandó és arányos levonással oldják meg. Ez azonban csak egy része a hozzájárulásnak. Az intézmények és vállalatok a maguk részéről is teljesítik a kötelességüket. A birodalmi vasút igazgatósága bejelentette, hogy az alkalmazottak hozzájárulásán kívül még egy millió márkát ad a téli segélyakcióra. Egy millió márká 45 millió lei és ez csak egy intézmény hozzájárulása. Ezenkívül tekintetbe kell vennünk a gyűjtéseket, az egytálas ebédeket.

Álljunk meg egy pillanatra a németek téli segélyezési mozgalma mellett. Valami hiányzik belőle, ami nálunk már annyira megszokott: jótékonycélú estélyek, mulatságok, teák és bálók. Egyenesen, őszintén kérik a tehetősek támogatását, a szeretet fillereit és nem igérnek érte sem teát, sem fánccot, sem mulatságot. Nálunk az a felfogás uralkodik, hogy valamilyen úton-módon hozzá kell járulni az emberek zsebéhez. Ugy látszik, a felebaráti szeretet parancsa, a népközönség kötelemem nem elég sürgető indítás a szegények, a nyomorgók megsegítésére. Mi bele tudunk törödni abba, hogy mulatozásaink asztaláról lehulló morzsákkal alazzuk meg nyomorgó testvérünket és önmagunkat is. Pedig ez a jótékonykodás, ez a támogatás nem a keresztény felebaráti szeretetből fakad.

Hol állunk mi a németek „Winterhilfswerkjétől”? Hol állunk az egytálas ebéd igazi áldozathozatalától? Hol állunk az igazi keresztény felebaráti szeretettől?

Közeleg nálunk is a tél. A szegény, a nyomorgó ember fázósan húzza össze magát, amikor az őszi szél először figyelmezteti a közelgő gondokra. Mi nem gondolunk arra, hogy nagyon sok szegény ember azokat a megaláztatásokat is szembaveszi, amelyek a mulató jótékonykodással járnak. Kiméljük meg legalább ettől őket. De magunkat is a dörögő jótékonykodás kereszténytelen szegényektől.

P. I.

Gőzfürdőt épített Székelyudvarhely. Saját tud. A számos gyógyfürdővel bíró Székelyudvarhely város vezetősége belátta, hogy a lakosság a téli időszakra a gőz- és kádfürdőt sem nekülözheti s ezért elhatározta, hogy ezt a hiányt sürgősen pótolja. Az új fürdő építése már meg is kezdődött. Az építkezési költségek több mint egymillió leire kerülnek.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, OKTÓBER 9.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13.10 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Időszaki anyagok. 19.17 A Stancu-zenekar hangversenyének közvetítése. A hangverseny szünetében körülbelül 14.10 Hírek. 15.30 Mezőgazdasági szakelőadás. 17.10 Időszaki anyagok. 19.17 Szórakoztató zene adása. A szórakoztató zene szünetében körülbelül 19.58 Sporthíreknek adása. 20.30 Gramofonlemez. 21.15 Operett közvetítése, melynek szünetében: Hírek. 23.15—24 Gramofonlemez adása. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 10.30 Hírek. 11—12.10 Egyházi ének és szentbeszéd a veszprémi székesegyházból. A szentbeszédet dr. Tóth Tihamér püspök mondja. 12.15—13.15 Evangélikus istentisztelet a szarvasi ótemplomból. A 150 éves, Tessedik Sámuel által épített és most renovált templomot felszenteli és prédikál Raffay Sándor dr. püspök. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Az 1. honvédayalgezered zenekara. 14.05 Egészségügyi kalendarium. 15.15 Lemezek. 16.45 A r. 1. honvédayalgezered zenekara. 18. „Munkács vára”. Előadás. 18.30 Magyar nóták. 19.40 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 19.55 Hírek. 20.05 „A harmadik magyar Szentévi”. P. Bangha Béla előadása. 20.30 Zongoraszámok. 21. Sporteredmények. 21.10 „Aranysziget”. Szinpadai ballada. 23.10 Hírek. 23.35 Jazz. 24.15 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldre.

HÉTFŐ, OKTÓBER 10.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13.10 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Időszaki anyagok. 19.17 Táncelemek. 20.10 Mandolinzenekar. 20.35 Helta Aida énekel. 21. Hangverseny ismertetés. 21.15 Beethoven: Misa Solemnis. A filharmonikus előadása az Athinaeumból. A Carmen énekkar közreműködésével. A szünetben: Hírek. 23 Gramofonlemez. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Zongoraszámok. 13.45 Hírek. 14 Beszékart-zenekar. 14.20 Pontos időjelzés. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákféltér. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Munkásféltér. 18.30 A Rákospalotai Szabadság Dalkör és az Újpesti Munkásképző Egyesület Dalkörének műsora. 19.25 „Istenek és dómák Kréta szigetén”. Előadás. 19.55 Cigányzene. Közben: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.35 Hírek. 21.10 Ignác Rózsa előadása. 21.40 Verdi-lemezek. 23.10 Időjárásjelentés. 23.15 Cigányzene. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Szalonzene. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

KEDD, OKTÓBER 11.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13.10 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Műszaki üzenetek. 19.17 Schumannról előadás gramofonlemezekkel. 20.40 Stepanovici György énekel. 21 Felolvasás. 21.15 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. Albu hegedűművész közreműködésével. A szünetben: Hírek. 22.15 Hírek. 23.15 Gramofonlemez. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Hegedűszámok zongorakísérettel. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.10 Asszonyok tanácsadója. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Enekszámok. 18.30 „A lakóházak óvóhelyeiről”. Előadás. 18.50 A rádió szalonzenekara. 19.30 „Ez a világszínház”. Előadás. 20 Táncelemek. Közben: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.55 Hírek. 21.10 „Hibák bányája”. 22.05 Hírek. 22.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldi magyaroknak.

SZERDA, OKTÓBER 12.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13.10 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Időszaki anyagok. 19.17 Balettlemez. 20.05 Felolvasás. 20.30 A Rádiózenekar hangversenyé-

nek közvetítése. 21.30 Serbescu zongoraművész nő hangversenyének közvetítése, melynek műsora a következő: Andricu: Szvit; Kis szonáta. Jora: Zsuzu. Enescu: Toccata. 22 Hírek. 22.20 Operett-lemez. 22.50 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Hanglemezek. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákféltér. 17.45 Pontos időjelzés. 18 „Marosi homokbárkák”. Felolvasás. 19.10 Előadás versekből. 19.30 Cigányzene. 20 „A műhely beszél Benes országról”. Előadás. 20.35 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.50 B Hírek. 21 Rádió külügyi negyedóra. 21.15 Közvetítés a Városi Színházról: „Vir őzvegy”. Operett. 22.10 Hírek. 23.20 Hírek. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 A rádió szalonzenekara. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

CSÜTÖRTÉK, OKTÓBER 13.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13.10 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Időszaki anyagok. 19.17 Táncelemek. 20.10 Mandolinzenekar. 20.35 Helta Aida énekel. 21 Hangverseny ismertetés. 21.15 Beethoven: Misa Solemnis. A filharmonikus előadása az Athinaeumból. A Carmen énekkar közreműködésével. A szünetben: Hírek. 23 Gramofonlemez. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Balalajka-zene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Háztartási előadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Táncelemek. 18.30 „Apró szíveség”. Felolvasás. 19 A rádió szalonzenekara. 19.45 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20 Gazdáknak. 20.15 Hírek. 20.30 Az Operaház előadásának ismertetése. 20.30 Az Operaház előadásának közvetítése: 1. Májusi királyjáték. Pásztorjáték. 2. Pestt Karnevál. Tánccjáték. 21.10 Hírek. 22.05 Hírek. 23.20 Cigányzene. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Jazz. 1.05 Hírek külföldre.

PÉNTEK, OKTÓBER 14.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13.10 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Időszaki anyagok. 19.17 A Stancu-zenekar hangversenyének közvetítése. 20 Postás énekkar. 20.25 Felolvasás. 20.40 Wagner: Trisztán és Izolda lemezen. Szünetben: Hírek. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Enekszámok zongorakísérettel. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákféltér. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Cigányzene. 18.25 Sport-közlemények. 19 „Magyar mecénások: József nádor”. Előadás. 20 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.15 Hírek. 20.45 „A gretna-greani kovács”. Felolvasás. 21.15 Hanglemezek. 22.15 Hírek. 22.40 Operaházi zenekar. 23.40 „Relazioni italo-unghe-resi 900 anno fa”. Olasznyelvű előadás. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Jazz. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

SZOMBAT, OKTÓBER 15.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, 13.10 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Időszaki anyagok. 19.17 Szórakoztató zene közvetítés. Melynek szünetében körülbelül 19.50 Felolvasás. 20 Felolvasás. 20.40 Dima énekesnő hangversenye. 21 Üzenetek. 21.15 Táncezene. Közben: Hírek. 22 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. 24 Gramofonlemez. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Az 1. honvédayalgezered zenekara. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Mese. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Lászlóffy Margit zongorázik. 18.30 „A világi Szent Teréz”. Passuth László előadása. 19 A rádió szalonzenekara. 19.40 „Székely rokonaink ma reánk gondolnak”. Előadás. 20 Magyar nóták. 20.40 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.55 Hírek. 21 „Dal a tűzpiros virágról”. Hangjáték. 22.40 Hírek. 23.05 Jazz. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

SZÍNHÁZ

Ünnepélyes szezonnyitás szombaton este

Kék Róka, Prometheus, Nincsenek véletlenek, Hatodik emelet

Hosszu szünet után szombat este ismét megkezdődnek Nagyváradon a Thalia színházi előadásai. A szezonnyitás alkalmából négy új bemutatást tűzött műsorra a színház és mindegyik darab egészen kivételes érdeklődésre tarthat számot. Nyolc napig tart mindössze az évadnyitó játékciklus, úgy hogy a négy darab mindegyike csak pár előadásban kerülhet színre.

A megnyitó előadás műsorán az utóbbi esztendő legnagyobb színházi sikere, a Kék róka szerepel. Az elmúlt évadban egyetlen színházban 216 zsúfolt házat vonzott a Kék róka, s ugyanakkor számos nyugati metropolisban is sorozatos előadásokat ért meg ez a legkitünőbb Herczeg-vigjáték. Még jobban jellemzi a darab sikerét, hogy a Nemzeti Színház együttese az idei évadot is a Kék róka sorozatos előadásaival kezdte meg. A rendkívül rövid ciklus miatt Váradon csak szombat este s vasárnap délután és este adhatja az együttes a Kék rókát.

Hatalmas érdeklődés fogja kísérni a hétfő esti előadást is. Eftimiu Viktorinak, a nagy román költőnek hatalmas drámája a Prometheus kerül színre pompás előadásban. Ezt az előadást a színház a román-magyar kulturális együttműködés tiszteletére rendezi. A Prometheus Kádár Imre fordította magyarra, 6 maga rendezi az előadást, míg a darab főszerepeit Fényes Alice, Benesse Ilona, Paál Magda, Nagy István, Tóth Elek, Deesy Jenő, Lantos Béla, Mészáros Béla, Csengeri Aladár, stb. alakítják.

Kedden este már újabb bemutató lesz. Solt Endrénének, a most feltűnt fiatal vigjátékírónak új darabja, a Nincsenek véletlenek van műsoron. A nincsenek véletlenek, amely a mult szezon leghangosabb sikere volt, parádés előadásban ke-

rül színre. A pazar humoru vigjáték nagyszerű figurái kacagtató helyzetet és élenk tempója garantálják a sikert. Gazdag kiállításban, nagyszerű szereposztásban kerül Váradon bemutatásra a Nincsenek véletlenek.

MŰSOR:

Szombaton, október 8-án este 9 órakor: **Kék róka.** (A világhírű vigjáték teljesen új bemutatásban. Erényi Böske, Fényes Alice, Nagy István, Mészáros Béla, Lantos Béla felléptével. Rendező: Szabados Árpád.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Kék róka.**

Vasárnap este 9 órakor: **Kék róka.**

Hétfőn este 9 órakor: **Prometheus** (V. Eftimiu monumentális színháti, Kádár Imre fordításában és rendezésében, a román-magyar kulturális együttműködés tiszteletére. Beethoven, Bach és Händel kísérezésével. Nagy István és Fényes Alice a főszerepekben, a teljes együttes fellépésével.)

Kedden este 9 órakor: **Nincsenek véletlenek.** Solt Endre óriási sikerű vigjáték újdonsága. Fényes Alice, Erényi Böske, Harmath Jolán, Paál Magda, Rajnai Elli, Báza Éva, Nagy István, Mészáros Béla, Tóth Elek, Deesy Jenő, Ráthelyi Csón, Rajnai Sándor, Lantos Béla, Szabados Árpád, stb. stb. felléptével. Rendező: Szabados Árpád.

KÖZGAZDASÁG

A falu népe és a pénzgazdálkodás

A „Szövetkezeti Értesítő” című folyóirat október havi számából veszzük az alábbi cikket:

A pénzgazdálkodás a maga nagy mozgékony-ságát, reális kalkulációt, jólétszükségletet, tájékozottságot, a változó viszonyokhoz való gyors alkalmazkodást, igénylő elféltételeivel együtt kissé ideges és nehezen elsajátítható népünk számára. Bár minden külső jel szerint a mi népünk is bekapcsolódott a pénzgazdálkodás mechanizmusába, valójában gazdasági szemlélet, élet-, munka- és értékesítési rendjét ma is túlnyomóan a natural-gazdasági szempontok határozzák meg. Natural-gazdasági szempontok abban az értelemben, hogy a termelés rendjének, valamint az egész munkarendnek az a legfőbb célja, hogy a saját gazdaság minden irányú szükségletét ön-maga elégítse ki, vagyis, hogy minden egyes üzem egy önmagának minden tekintetben elég, autark gazdaság legyen. A pénzgazdálkodás viszont a nép életviszonyaira való alkalmazásban azt jelentené, hogy a termelés rendjét kizárólag a rentabilitás, a többlet jövedelmezés szempontja határozza meg s ha emellett bizonyos agrár-cikkeket a gazdaság csak kevésbé előnyösen állíthatna elő, azokat pénzért vásárolja meg.

Amennyire nem kívánatos, hogy egy mező-gazdasági üzem csupán egy cikk termelésével foglalkozzék, éppolyan helytelen a túlságosan sok cikk termelésével való foglalkozás is. Az előbbi esetben ugyanis nagy károsodások érhetik a gazdaságot, annak következtében, hogy a termés-eredmény nagymértékben függ az időjárás változásoktól. Ha történetesen a választott terményre kedvezőtlen az időjárás, a gazdaság teljesen jövedelem nélkül marad. A kockázat megosztása és a jövedelem lehető biztosítása érdekében kívánatos azért, hogy a gazdaság több cikk termelésével foglalkozzék. De a túlságos megosztottságnak ismét hátrányai és veszedelemi vannak. Minde-nekelőtt nehézzé teszi a megfelelő vetésforgó alkalmazását. A sokirányú termelés azonkívül meglehetősen nagy munkatöbbletet igényel. Emellett kisbirtok esetén a termelt cikkekből aránylag kicsiny mennyiségeket lehet csak pro-dukálni, ami hátrány az értékesítésnél és meg-akadályozza a sommásabb bevétel kialakulását. Legfőképpen pedig azért látszik nemkívánatos-nak az ilyen termelési rendszer, mert egészen ki-vételre csak az olyan hely, ahol az éghajlati és talajviszonyok, valamint az értékesítési lehetősé-gek egyaránt kedvezőnek valamennyi szükségelt cikk termelésének.

Amint nemzetközi vonatkozásban, úgy az egyes gazdaságok tekintetében is az volna a ki-vánatos, hogy a munkamegosztás elve érvényes-süljön, mindegyik olyan gazdálkodási rendszert folytasson, amely az adott viszonyok között a leg-nagyobb jövedelmet biztosítja. A specializálódás tehát az az irány, amely felé a gazdaságosság és jövedelmezőség szempontja hajtáná a gazdaságo-kat. Hogy ez a specializálódás nem mehet el ad-dig a fokig, hogy csupán egy terménnyel foglal-kozzék a gazdaság, arra fentebb rámutattunk. De még egy ilyen korlátozott mértékű specializáló-dásnak is több akadályja és nehézsége van a föld-művelő nép mai helyzetében.

Mindenekelőtt súlyos akadály az árszínvo-nalnak az a rendkívüli nagyfokú ingadozása, ami a háború óta tapasztalható. Ez a nagy ingadozás semmiféle reális kalkulációt nem tesz lehetővé. Különösen nem a falusi nép számára, amely ke-lő tanultság hiányában a termelt cikke világ-helyzetét, az árak alakulására ható rendkívül sok té-nyezőt megközelítően sem tudja lemérni s így előre nem kalkulálhat. A már kialakult tények-kel kénytelen számolni. Nem tudná tehát idejé-ben megejteni a szükséges változtatásokat, új cikk termelésére való áttérést még abban az eset-ben sem, ha az ehhez szükséges forgótőke ren-delkezésre állana. De ez éppen a második nagy baj, hogy a szükséges forgótőke sem áll rendelkezésre. Sajátjából ilyen forgótőkét csak meg-növekedett rentabilitás mellett gyűjthetne. A hitel-szervezet sem tudja azt a mai helyzetében kielé-gítő mértékben biztosítani. Eppen ezért tartós si-kert ígérő megoldásként az árhullámzások mi-ként esékélyebb mértékre való redukálása kínál-kozik.

Nagy akadály a fentebbi értelemben vett, korlátozott mértékű specializálódásnak és ezzel a pénzgazdálkodás fokozottabb érvényesülésének az értékesítési viszonyok rendezetlensége. Ebben a vonatkozásban csupán arra kívánunk rámu-tatni, hogy a főtermékeken kívül az ugyneve-zett mellékterményeknek egyáltalán nincs piaca. Aki ilyet termel, a legtrikább esetben tudja meg-felében értékesíteni, akinek pedig szüksége van rá, csak nehezen tudja beszerezni. Ezek a cikkek legtöbb esetben csere útján változtatnak gazdát. Az a csekély jövedelem amit a mai termelési és értékesítési rend mellett a földből ki tud egy-kieszta hozni, szintén nem alkalmas a pénzgaz-

daság fejlesztésére. Olyan ritkán kap pénzt és olyan kevés pénzt fordul meg a gazda kezén, hogyha hozzájut, abból alig futja az adóra és a legszükségesebb használati cikkek beszerzésére. Az már nagy luxusnak látszanék, ebből még va-lami általa is megtermelhető dolgot venni.

A fők mégis a téjékoztatás, a kellő ke-reskedő érzék és a gazdaság üzemezerü kezelé-sének hiánya. Kiszáráink számára a gazdaság túlnyomórészt nem a (pénz) jövedelemszerzés forrása, hanem a saját és állatai élelmezési szük-séglete fedezésének alapja. Ennek megfelelően nem azt nézi, hogy milyen cikkek termelése biz-tosítja a lehető legnagyobb pénzjövdelemet, ha-nem első szempont a család és a gazdaság min-den irányú terményszükségletének kielégítése és csak azután jön figyelembe a pénzbevétel és a piac szemponja. Minden esetre az a mód rej-t magában kevesebb kockázatot és a falusi nép egészséges életosztóne diktálta ezt a megoldást a forgalmi, piaci nehézségek és az áringadozások kedvezőtlen hatásának elkerülésére. Kívánatos azonban, hogy a gazdasági kultúra terjedése és az értékesítési, piaci viszonyok megjavulása mi-előbb rávegye a kisgazdatársadalmat is a fenti értelemben vett üzemezerü és pénzgazdálkodás fokozottabb alkalmazására.

OKTÓBER 26-AN KEZDŐDIK SZATMÁ-RON A SZÜRET. Saját tud. A hatóságok Szatmárhegyen a szüret megkezdését október 26-ára tűzték ki. Az erről szóló rendelet elő-írja, hogy a szüretre a határidő előtt hat nap-pal is lehet engedélyt kapni, tehát a beért sző-lőkben már október 20-án meg lehet kezdeni a szüretet.

A székelyudvarhelyi őszi vásár. Saját tud. A székely őszi vásár most zajlott le a székely anyavároiban. Emberemlékezt őta nem volt olyan gyenge állatvásár, mint a mostani. Az árak kezdetben tartottak voltak, később inga-dozni kezdettek s délutánra pár ezer lejfel estek. A vásáron a nagyevők ez alkalommal nem je-lentek meg, csak inkább a helyi vásárlók között történt adásvétel. Főképpen a két éves üszőtőn-keket keresték, amelyek 5-7 ezer leies árban kel-tek el. A jó tehén ára 8-10 ezer lei, az igaz ökör párja 20-25 ezer lei, hizott ökör párja 28-30 ezer lei volt. A jó párja 15-20 ezer lei között kelt el. A jó széna mázsája 65-70 lei volt. A ki-rakó vásáron a gabonafélék a következő árakban keltek el: buza vékája 70-80 lei, rozs 62, árpa 60, törökbuza 62, paszuly 120, krumpli 16, dió 130, szilva 50 és alma 40-45 lei vékánként. A pa-radicsomnak 3-4, a hagymának 4-5 lei volt kiló-ja. A zöldségpiac gazdagon rakva volt minden-fajta zöldséggel és elég jutányosan lehetett vá-sárolni. A tojás darabja 2 lei, a csirke párja 60-70 lei volt. A kirakó vásárnak szép idő kedvez-t s így a kirakóvásár aránylag jól sikerült.

VILÁGHIRŰ REGÉNYEK

Ezek azok a könyvek, amelyeket szívesen ol-vas minden asszony, leány és a regény hősi-vel együtt éli át életüket, boldogságukat és bánatukat.

1. Aldrich: És lámpást adott kezembe az Ur 99 lei
2. Aldrich: Száll a fehér madár 66 lei
3. " Családi kör 66 "
4. " Ella kisasszony 66 "
5. Lyttkens: Ne várjatok vacsorára (Egy orvosnő regénye) 66 "
8. Bottome: Orvosok 115 "
10. Mayrie G.: Urihölgy állást keres 66 "
11. J. B. Priestley: Jóbarátok 198 "
12. Mitchell: Elkujta a szál 264 "

GAZDASÁGI SZÖVETKEZET ALAKULT DICSŐSZENTMÁRTONBAN.

Dicsőszentmártonban „Transzilvania” név alatt gazdasági szö-vetkezet alakult. A szövetkezet célja: a gaz-dák minden termékét, a közvetítő kereskede-lem kizárásával jobb áron értékesíteni, viszont a gazdákat a gazdaságukhoz szükséges ipari és gazdasági cikkekkal ellátni. Szorgalmazza a gazdák javai védelmének ellátását a Minerva biztosító R. T. útján. Fokozatosan be akarja vezetni bizományi alapon a nagyobb és kisebb mezőgazdasági gépeket és szerszámokat. A ker-tészeti, borászati, méhészeti, tejgazdasági cik-kek, növényvédelmi szerek, állati tápszerek, mindenféle mezőgazdasági és kertészeti vető-magvak, műtrágya, szák, ponyva és kőtélárak, cement, gipsz, mész és rudvasak, Transzilvania vaj, olcsóbb gazdasági könyvek és más hasonló fontos cikkek árusítását saját raktáráról eszkö-zölné. A gazdák termékeinek értékesítésénél különös gondot kíván fordítani a gabona, to-jás és gyaju vásárlására, a bor, élőállat, gyü-mölcs, méz, széna és burgonya közvetítésére, valamint a bor pasztörizálására és palackozá-sára. Végül cserekereskedelmét kíván létesíteni más, különösen a székelyföldi testvérszövetke-zetekkel. A szövetkezet alapítóinak az élén Pekri Géza és Dániel Elemér földbirtokosok állottak.

Apróhirdetések

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Eladó
új gumikerekű go-yós csapágyas kordé. Nagyvárad, Str. Delav-rancea 16. Bognár.

Vásárhelyi hegyen

közvetlen Nagyvárad közelében eladó 7 hold prima szőlő teljes fel-szereléssel, megfelelő lakóházzal, cement bor-názzal és pincével. A ház üzletnek is kitün-ően megfelel. Cím: Nagyvárad, Dr. I. Ciordae-utca 38. szám.

Finom acél ostoronyelek

kaphatók Joó Lajos üz-szer üzletében, Nagy-várad, Str. Tache Jo-nescu 24. szám.

Használt borshordók

eladók. — Nagyvárad, Duca-utca 9. sz. alatt. Felvilágosítással szol-gál a házfelülvelő.

Lakás

szavanként 3 lei

4 szobás,
földszintes, modern la-kás november 1-re kiadó Nagyvárad, Bulev. Rezele Ferdinand 41.

Kétszobás

kerti modern lakás no-venber 1-re kiadó. — Nagyvárad, Delavran-cea-utca 10. szám.

Négy szobás

modern tiszta lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bratianu-utca 27. szám.

Modern

magánház, 2 szobás, el-adó. Nagyvárad, Str. N. Balcescu 23-a.

Két szobás

teljes komfortos lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. St. meon Stefan 11.

Háromszobás

fürdőszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel no-venberre kiadó. Nagy-várad, Parcul Alba-Iu-lia 2. Poliklinikával szemben.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Egy

ügyes 14 év körüli ki-futót fix fizetésre fel-veszek. Cím a kiadó-ban.

Szobaleányt

keres azonnalra jó bi-zonyítvánnyal. Nagy-várad, Str. Ciorogariu 30. szám.

Lapelárusítók

utcai árusításra, **MAGAS SZÁZ A-LÉKKAL**, azonnal felvétetnek. Jelent-kezések a kiadóban

Stramin,

mozaik, gobelin festők állandó munkára ke-reszetnek. Nagyvárad, „Carmel”, Str. Saguna 11. szám.

Szakácsnő

kerestetik vidékre idő-sebb házaspárhoz. — Előnyben részesül, ki baromfihoz tejkészle-shez ért. Jelentkezni: Nagyvárad, Str. Nico-lae Jiga 47. Rimanóczy

Ügyes mindeneslány

azonnal felvétetik. — Nagyvárad, Str. Pas-teur 43. szám.

Perfekte

Kinderpélegerin zum einerhalbjährigen Kin-de gesucht, Nagyvárad, Blv. Regele Ferdinand No. 21.

Allást kezes

szavanként 1 lei

Középkorú urinő

házzvezetőnek menne vi-dékre is. Nagyvárad, Str. Vasile Conta 22-a.

Hülönfélé

szavanként 3 lei

Iskolás gyermeket teljes ellátásra felve-szek. Nagyvárad, Str. Porombului 11.

LEGUJABB

A Fasiszta Nagytanács részletes szabályzatot dolgozott ki a faji kérdésben

Tilos a házasságkötés idegen fajval. — A nemkívánatos elemek kiutasítása

Rómából jelentik: A Fasiszta Nagytanács csütörtök este 10 órakor megkezdett ülése hajnali három órákor ért véget. A tanácskozáson a faji kérdés szerepelt és a nagytanács péntek este 10 órakor újból összeül. A faji kérdés tekintetében a nagytanács a következő határozatot hozta:

1. Tilos olasz férfinak és nőnek házasságot kötni hamita, szemita és más, nem árja fajhoz tartozókkal.

2. Tilos állami tisztviselőknek és hivatásos katonáknak bármely idegen fajhoz tartozóval házasságot kötni. Azok, akik idegenfajval — még árjafajval is — házasságot akarnak kötni, kötelesek előzőleg a belügyminisztériumtól engedélyt kérni.

A nagytanács megállapította, hogy a héber elemek fasisztaellenes magatartása tette szükségessé, hogy az antiszemitizmus kérdéssel foglalkozzanak. Elhatározta még a Nagytanács a nem kívánatos elemek kiutasítását.

Zsidóknak tekintik azokat, akik két zsidó szülő gyermekei, vagy apjuk zsidó és anyjuk más, idegen fajú, vagy vegyes házasságból valók, de a zsidó vallást követik. Kivétel az, akinek apja, mint katona a háborúban, vagy mint önkéntes a legutóbbi olasz háborúban — beleértve a spanyol polgárháborút is — esett el, vagy azok, akik 1919 és 1922 között léptek be a fasiszta-pártba. A többi zsidó nem lehet a párt tagja. Nem lehetnek ipari vállalkozók, vagy több mint 50 hektár földjük. Ellátóitják őket a közhivatalokból, de vallásuk gyakorlását teljesen biztosítják. A Nagytanács vizsgálat tárgyává tette az Abessziniába való kivándorlás lehetőségét, de bizonyos ellenőrzést kötött ki.

Méltányossági esetek a zsidókérdés rendezésében

A Fasiszta Nagytanács a faji kérdésben a fentiekben kívül még a további határozatokat hozta:

Kimondotta, hogy enyhítik a külföldi zsidók kiutasításáról hozott legutóbbi rendeletét és e rendelkezés alól kivesszük azokat, akik 65 évnél idősebbek és akik 1938 október 1 előtti olasz vegyesházasságot kötöttek. Kimondotta, hogy nem tekintendő zsidónak az, aki vegyes házasságból származik ugyan, de ő maga nem a zsidó vallást követi. A zsidó törvény alól a Fasiszta Nagytanács, különleges érdemeik alapján, a következő különleges kategóriákat veszi ki:

A líbiai háborúban, a világháborúban, az abesszin- és a spanyol polgárháborúban elesett zsidók családjaikat, az ugyanezen háborúban küzdött zsidó önkéntesek családjaikat; azoknak a zsidó frontarcosoknak családjaikat, akik a háborúban érdemkeresztet szereztek. Kiveszik a törvény rendelkezése alól a fasiszta ügy érdekében elesett, vagy megrokkant zsidók családjaikat. Ezenkívül az olyan zsidó családokat, akiknek különös érdemeik vannak. Ezeknek az ügyét külön bizottság vizsgálja meg. Kive-

szik a törvény rendelkezése alól az olyan zsidók családjaikat is, akik 1919 és 1922 között, vagy az 1924. év második felében léptek be a fasiszta-pártba, valamint a fiumei légió csa-

A berlini nemzetközi bizottság a német Iglaut Csehországhoz, a cseh Bodenstadtot Németországhoz csatolta

Ultimátumos rendelkezés a morvaországi körzet megszállásáról

Prágából jelentik A müncheni egyezmény és a nemzetközi bizottság megállapítása alapján összeállított megszállási tervet Csehszlovákia kiküldöttjeivel ultimátum formájában közölték a nagyhatalom képviselői. A prágai kormánynak nem marad más hátra, minthogy elfogadja a visszavonhatatlan döntést. A morvaországi, tulajdonképpen cseh lakosságú Rodenstadt az iglauri német néptöbbségért való kárpótlásul a német birodalomhoz kerül. Prágai körökben hangoztatják, hogy a megszállási vonal kijelöléséről a prágai kormány kiküldöttjeit már mint kész tényről értesítették a nagyhatalmak. A cseh delegáció tiltakozása nem változtatott a helyzeten.

Londonból jelentik: A Daily Express szerint a berlini nemzetközi bizottság döntése a cseh ötödik körzetről valószínűleg feleslegessé teszi a népszavazást és az angol légiónisták nem fognak rendfenntartó csapatot küldeni a szudétánémet földre.

A JUGOSZLÁVIAI FÉLHIVATALOS LAP MÉLTATÁSA BENESRŐL.

Belgrádból jelentik: A félhivatalos Vreme Benes lemondásával kapcsolatban a következőket mondja:

— Benes a versaillesi béke egyik megteremtője volt. A versaillesi békeszerződés határozatainak nagyrésze már örök álmát alussza, egyes határozataiban azonban még érvényben vannak, bár nem sok befolyást gyakorolnak már az egyes országok életére. Benes és Masaryk a demokrácia hívei voltak. Ebben a felfogásban annyira mentek, hogy nem is voltak hajlandók más álla-

Megalakult Tiso vezetésével az első szlovák kormány

Prágából jelentik: Politikai körökben elterjedt hír szerint Kapras dr egyetemi tanár esélyes jelölt az elnökválasztásra. Kapras a pártoknál felül álló „nemzeti egyesülés” elnöke, akiről köztudomású, hogy Kramarz dr hívei közé tartozik. Tiso dr teljhatalmu szlovenszkoji miniszterévé történt kinevezéséről és több szlovák miniszter küszöbön álló megbízásáról azt jelentik, hogy ezzel megkezdődött a cseh állam átépítése.

A szlovákok a zsonnai értekezleten a következő nyilatkozatot tették:
— Kötelezzük magunkat arra, hogy minden erőnkkel törekedni fogunk az alkotmánytörvény-nem a nemzetgyűlés által legkésőbb 1938 október 28-ig történő elfogadtatására. Ezzel végképpen rendeződik Szlovenszko állampolgári helyzete.

ládjaikat és az olasz állampolgárságu zsidó fajú egyén családjaikat. Az olasz állampolgárságu zsidó egyén nem lehet tagja a fasiszta-pártnak. Nem lehet tulajdonosa 100-nál több alkalmazottat foglalkoztató vállalatának. Nem teljesíthet sem háborúban, sem békében katonai szolgálatot.

Kimondotta a Nagytanács, hogy a közhivatalokból eltávolított zsidókat rendes nyugellátás alá vonják. Semmi nyomást nem szabad gyakorolni a zsidókra vallásuk elhagyása végett. A zsidó vallás gyakorlása szabad marad és lehetővé teszik, hogy elemi iskolák mellett középiskolát is létesítsenek.

A Fasiszta Nagytanács végül kimondotta, hogy nem zárja ki a lehetőségét annak, hogy az európai zsidók ellenőrzés mellett Etiópia egyes vidékeire bevándoroljanak. Ez az intézkedés, valamint a többi intézkedés is megsemmisíthető, vagy súlyosbítható utólag, aszerint, hogy a zsidók a jövőben milyen magatartást tanúsítanak a fasiszta Olaszországgal szemben.

demokrata államformájuk volt. Különös felfogásukra vall hogy a demokraták társaságában a szovjetet is belesorozták. Még különösebb volt, hogy Masaryk elnök demokrata felfogása alapján nem akarta visszaadni néhai Sándor király prágai látogatását, mert nem tartotta őt demokratának. Benes annak idején megérezte, hogy kik lesznek a háború győztesei. De nem érezte meg azt, hogy nem lehet igékké másodrendű államoknak tekinteni a világháború legyőzöttjeit. Nem tudta megérteni, hogy Hitler 70 millió németjével milyen hatalmas erőt jelent. Akkor — bár elég későn — mégis érezni kezdte a veszélyt, ahelyett, hogy megegyezett volna Németországgal, kezdett készülni a háborúra. Nem látta, hogy milyen gyorsan szorult körülötte az abroncs. Ausztria megszünt, Németország és Lengyelország területi igényeket formált Csehszlovákiával szemben, délfelől egyre nagyobb erővel jelentkezett a magyarok elégedetlensége. Csehország Románián kívül minden szomszédjával, ellenséges viszonyban élt 1918 óta. Olaszországgal sem sikerült soha türelhető viszonyt teremtenie, mert az olaszok Abessziniá megvédése után tömegével találtak cseh fegyvereket az abesszin foglyoknál. Róma akkor figyelmeztette Csehországot, hogy jobb lenne megtartani a fegyvereket, mert még nagy szükség lehet rá. A figyelmeztetés azonban nem sokat használt: a spanyol vörösekkel újra cseh fegyvereket találtak. Ennek következménye volt Mussolini sorsdöntő triezsti beszéde. Ezek után — fejezi be cikkét a Vreme — az események már gyorsan következtek.

Tiso első szlovák kormánya öt tagból áll. Ebből három a néppárt tagja. Ezek Szokol Márton, Sidor Károly és maga Tiso. A másik kettő más párt tagja.

HATÁRZÁR A MAGYAR ÉS CSEH TERÜLETEK KÖZÖTT.

Balassagyarmatról jelentik: A Mai Nap című lap kiküldött tudósítójának jelentése szerint a csehek csütörtök este prágai rendelkezésre határozottan rendelkeztek el. Lezárták a vámországokat és senkit nem engednek át a magyar területre. Az izgaom emiatt egyre nő. A tudósító jelentése szerint a cseh hadseregben a fegyelem teljesen meglazult.